

**ỦY BAN NHÂN DÂN
THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH
HỘI ÂM NHẠC**

**KỶ YẾU TỌA ĐÀM:
VAI TRÒ, TRÁCH NHIỆM CỦA NGƯỜI HOẠT ĐỘNG
ÂM NHẠC Ở THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH**

TP. Hồ Chí Minh, ngày 13 tháng 11 năm 2025

CHƯƠNG TRÌNH TỌA ĐÀM

“VAI TRÒ, TRÁCH NHIỆM CỦA NGƯỜI HOẠT ĐỘNG ÂM NHẠC Ở THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH”

Stt	Nội dung chương trình	Người thực hiện
1	Tuyên bố lý do, giới thiệu đại biểu	Người dẫn chương trình
2	Thông qua chương trình tọa đàm	Người dẫn chương trình
3	Báo cáo đề dẫn	Chủ trì Hội nghị tọa đàm
4	Báo cáo tham luận	Các cơ quan, đơn vị đã gửi bài trước
5	Phát biểu ý kiến, hiến kế, kiến nghị, đề xuất về vai trò, trách nhiệm của người hoạt động âm nhạc tại TP. Hồ Chí Minh	Toàn thể người tham dự trao đổi, chia sẻ trực tiếp tại Hội nghị
6	Phát biểu chỉ đạo	Đại diện lãnh đạo Ban Tuyên giáo và Dân vận Thành ủy TP. Hồ Chí Minh
7	Bế mạc	Người dẫn chương trình

MỤC LỤC

STT	TÊN BÀI VIẾT VÀ TÁC GIẢ	Trang
1	ĐỀ DẪN HỘI THẢO PGS, TS, NGU'T Nguyễn Thị Mỹ Liêm - Phó Chủ tịch Hội Âm nhạc TP.HCM	1-2
2	ẢNH HƯỞNG CỦA ÂM NHẠC “LỆCH CHUẨN” ĐẾN SỰ PHÁT TRIỂN TÂM SINH LÝ LÚA TUỔI THIẾU NHI TẠI THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH TRONG BỐI CẢNH HIỆN NAY PGS, TS, Nhạc sĩ Phan Quốc Anh - Giảng viên Trường Đại học Văn hóa TP.HCM	3-9
3	SIẾT CHẶT TRÁCH NHIỆM CỦA MỘT NGƯỜI NHẠC SĨ CÓ LÀM LU MỜ SỰ TỰ DO SÁNG TẠO HAY KHÔNG? Nhạc sĩ Nguyễn Văn Chung - Hội viên Chi hội 1 Hội Âm nhạc TP.HCM	10-12
4	ÂM NHẠC PHẢN CẢM TRÊN KHÔNG GIAN MẠNG: KHI “NGƯỜI GÁC CỔNG” ĐỔI PHIÊN TS. Nguyễn Thị Ngọc Dung - Giảng viên Trường Đại học Sài Gòn; Hội viên Chi hội Lý luận, Phê bình và Đào tạo Hội Âm nhạc TP.HCM	13-18
5	ẢNH HƯỞNG ÂM NHẠC LỆCH CHUẨN ĐỐI VỚI THIẾU NHI VIỆT NAM HIỆN NAY TS, Đạo diễn, NSU'T Hoàng Duân - Phó Trưởng Khoa Quản lý Văn hoá, nghệ thuật - Trường Đại học Văn hoá TP.HCM	19-28
6	GIÁO DỤC ÂM NHẠC THIẾU NHI DƯỚI GÓC NHÌN THIẾT CHẾ VĂN HÓA (ĐỀ XUẤT MÔ HÌNH “THIẾT CHẾ GIÁO DỤC ÂM NHẠC THIẾU NHI” TẠI THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH) TS, Đạo diễn Trịnh Đăng Khoa - Chủ tịch Hội đồng Trường Đại học Văn hóa TP.HCM	29-33
7	CÁC BIỂU HIỆN LỆCH CHUẨN TRONG SÁNG TÁC VÀ BIỂU DIỄN ÂM NHẠC - NGUYÊN NHÂN VÀ GIẢI PHÁP ThS. Nguyễn Cẩm Lệ - Chuyên viên Phòng Nghệ thuật Sở VH&TT TP.HCM; Hội viên Chi hội Lý luận, Phê bình và Đào tạo Hội Âm nhạc TP.HCM	34-38

- 8 **ĐẠO ĐỨC VÀ “LỜI THỀ HYPOCRATES” CỦA GIỚI VĂN NGHỆ SĨ?** 39-42
PGS, TS, NGU'T Nguyễn Thị Mỹ Liêm - Phó Chủ tịch Hội Âm nhạc TP.HCM
- 9 **ÂM NHẠC ĐẠI CHÚNG VÀ ĐỊNH HƯỚNG GIÁ TRỊ CHÂN - THIỀN -** 43-48
MỸ TRONG ĐỜI SỐNG GIỚI TRẺ HIỆN NAY
ThS. Lê Thị Vương Nguyệt - Giảng viên Trường Đại học Văn hóa TP.HCM
- 10 **VÌ MỘT NỀN ÂM NHẠC DÂN TỘC, TIẾN BỘ, NHÂN VĂN GÓP PHẦN** 49-51
XÂY DỰNG ĐẤT NƯỚC BƯỚC VÀO KỶ NGUYÊN MỚI PHÁT TRIỂN
NHANH, BỀN VỮNG VÀI HẠNH PHÚC CỦA NHÂN DÂN
Nhà Lý luận âm nhạc Nguyễn Quang Trung - Hội viên Chi hội Lý luận, Phê
bình và Đào tạo Hội Âm nhạc TP.HCM

ĐỀ DẪN TỌA ĐÀM

Trong thời kỳ của cuộc chiến tranh giải phóng dân tộc, trong thư gửi các nghệ sĩ nhân dịp triển lãm hội họa năm 1951, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã viết: “*Văn hóa, nghệ thuật cũng là một mặt trận, anh chị em là chiến sĩ trên mặt trận ấy*”¹. Cho đến sau những ngày đất nước hòa bình - thống nhất, trong rất nhiều hội nghị, ở rất nhiều khán phòng, hội trường, câu nói của Bác Hồ được trang trọng đọc lên hoặc trở thành biểu ngữ, treo ở vị trí trang trọng, dễ nhìn thấy nhất,... Lời dạy của Bác luôn được các thế hệ văn nghệ sĩ ghi nhớ và làm theo trong suốt cuộc đời làm văn hóa - nghệ thuật của mình.

Nhiều cuộc hội thảo, tọa đàm về văn học nghệ thuật sau đổi mới, về vấn đề “Đạo đức xã hội trong văn học, nghệ thuật”², vai trò nhiệm vụ của “Văn học, nghệ thuật trong việc xây dựng nhân cách con người”³, về “Văn học, nghệ thuật thực hiện Nghị quyết 33-NQ/TW của Hội nghị Ban Chấp hành Trung ương Khóa XI về xây dựng và phát triển văn hóa, con người Việt Nam đáp ứng yêu cầu phát triển bền vững,... đã xác định vai trò, nhiệm vụ của giới văn nghệ sĩ nói chung và những người hoạt động âm nhạc Việt Nam nói riêng. Điều đó cho thấy mối quan tâm của Đảng, Nhà nước, các đoàn thể, tổ chức quản lý cũng như các Hội chuyên ngành trong đó có Hội Âm nhạc Thành phố Hồ Chí Minh. Điều đó cũng cho thấy lời dạy của Bác cùng với định hướng của Đảng đối với ngành Âm nhạc rất cụ thể, sâu sắc, trở thành nguyên tắc, nhiệm vụ, trách nhiệm của những người hoạt động âm nhạc Việt Nam nói chung và Thành phố Hồ Chí Minh nói riêng.

Nhưng, từ sau đổi mới, khi Việt Nam bước vào nền kinh tế thị trường, âm nhạc có xu hướng thị trường hóa, xuất hiện thể loại âm nhạc thị trường và đặc biệt là từ khi internet vào Việt Nam, sự nhiễu loạn âm nhạc trên không gian mạng đã trở thành vấn nạn. Dù đã có nhiều bài viết, nghiên cứu, nhiều bài lý luận, phê bình,... nhưng những nhiễu loạn, vi phạm thuần phong mỹ tục, truyền thống văn hóa Việt Nam trong thực tế vẫn thường xuyên xảy ra. Đâu đó, vẫn còn có những người muốn “gây sốc”, tạo “scandal”, cố ý tác động vào công chúng bằng những “tiết mục” phản cảm,... để nổi tiếng. Những lệch lạc đó vẫn tiếp tục xuất hiện rầm rộ hơn, nhiều hơn, theo như Công văn số 69-CV/BTGDVTU ngày 24/10/2025 của Ban Tuyên giáo và Dân vận Thành ủy Thành phố Hồ Chí Minh yêu cầu “chấn chỉnh...” đã nêu. Những “tên tuổi” này đã quên trách nhiệm và vai trò của người làm văn hóa, văn nghệ, quên nhiệm vụ và chức năng của người làm nghệ thuật cũng như đã có

¹ Hồ Chí Minh toàn tập, tập 6, NXBCTQG, HN, 1995, trang 368.

² Hội thảo “*Vấn đề đạo đức trong văn học nghệ thuật*”, Hội đồng Lý luận Phê bình Văn học Nghệ thuật tổ chức, năm 2014.

³ Hội thảo “*Văn học nghệ thuật với việc xây dựng nhân cách con người Việt Nam*”, Hội đồng Lý luận Phê bình Văn học Nghệ thuật tổ chức, năm 2015.

những tác động, ảnh hưởng đến nhiều người, đối nghịch lại với truyền thống văn hóa dân tộc, làm xấu đi hình ảnh và nhân cách của giới làm âm nhạc.

Với mong muốn làm rõ trách nhiệm và vai trò của những người làm âm nhạc ở Thành phố Hồ Chí Minh, nhất là trong khi chúng ta đang tập trung xây dựng nền công nghiệp văn hóa âm nhạc ở Thành phố, Ban Thường vụ Hội Âm nhạc Thành phố Hồ Chí Minh thống nhất tổ chức buổi tọa đàm hôm nay với chủ đề là: *“Vai trò trách nhiệm của người hoạt động âm nhạc ở Thành phố Hồ Chí Minh”*. Trong tọa đàm, chúng tôi mong muốn làm rõ các vấn đề sau:

- Những tồn tại trong đời sống âm nhạc ở Thành phố Hồ Chí Minh;
- Trách nhiệm và vai trò của những người hoạt động âm nhạc thành phố trước những vấn đề tồn tại của đời sống âm nhạc;
- Vấn đề phát triển hoạt động sáng tạo, sáng tác, biểu diễn âm nhạc ở Thành phố Hồ Chí Minh; xây dựng nền công nghiệp văn hóa âm nhạc ở Thành phố Hồ Chí Minh hiện nay.

Kính mong các đại biểu sẽ tập trung các vấn đề nêu trên.

Kính chúc Tọa đàm thu được những ý kiến tốt nhất, tạo tiền đề cho công cuộc xây dựng đời sống âm nhạc, xây dựng nền âm nhạc Việt Nam nói chung và Thành phố Hồ Chí Minh nói riêng trong giai đoạn đất nước vươn mình bước vào kỷ nguyên mới.

ẢNH HƯỞNG CỦA ÂM NHẠC “LỆCH CHUẨN” ĐẾN SỰ PHÁT TRIỂN TÂM SINH LÝ LỨA TUỔI THIẾU NHI TẠI THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH TRONG BỐI CẢNH HIỆN NAY

PGS, TS, Nhạc sĩ Phan Quốc Anh
Trường Đại học Văn hóa Thành phố Hồ Chí Minh

MỞ ĐẦU

Giáo dục nghệ thuật nói chung và giáo dục âm nhạc nói riêng đóng vai trò quan trọng trong tiến trình phát triển toàn diện của trẻ em. Trong bối cảnh xã hội hiện đại, khi trẻ em đang phải đối mặt với vô vàn tác động từ môi trường sống, âm nhạc không chỉ là món ăn tinh thần mà còn là công cụ giáo dục có ảnh hưởng sâu sắc đến đời sống tình cảm, tâm lý và sự hình thành nhân cách. Tuy nhiên, thực trạng âm nhạc “lệch chuẩn” đang diễn ra hiện nay tại Thành phố Hồ Chí Minh - đô thị lớn nhất nước - đã và đang trở thành mối đe dọa nghiêm trọng đến sự phát triển lành mạnh của thế hệ tương lai. Bài tham luận này phân tích những ảnh hưởng của âm nhạc “lệch chuẩn” đến sự phát triển tâm sinh lý lứa tuổi thiếu nhi, đồng thời đề xuất các giải pháp đồng bộ từ phía các cơ quan quản lý, tổ chức nghệ thuật và gia đình.

1. GIÁO DỤC NGHỆ THUẬT VÀ SỰ PHÁT TRIỂN TÂM SINH LÝ Ở LỨA TUỔI THIẾU NHI

1.1. Đặc điểm tâm sinh lý lứa tuổi thiếu nhi

Lứa tuổi thiếu nhi (từ 06 đến 11 tuổi) là giai đoạn phát triển quan trọng hình thành nhân cách. Đây là thời kỳ trẻ bắt đầu học tập có hệ thống, phát triển mạnh mẽ về nhận thức, tình cảm và kỹ năng xã hội. Về mặt tâm lý, trẻ thể hiện tính tò mò, ham hiểu biết, dễ tiếp thu cái mới nhưng cũng dễ bị ảnh hưởng bởi môi trường xung quanh. Trẻ bắt đầu hình thành khả năng tự đánh giá, ý thức về bản thân và có xu hướng bắt chước những hành vi, lời nói của người lớn. Về mặt sinh lý, đây là giai đoạn trẻ phát triển nhanh về thể chất, hệ thần kinh đang hoàn thiện, rất nhạy cảm với các kích thích từ môi trường.

1.2. Vai trò của giáo dục nghệ thuật đối với sự phát triển toàn diện

Giáo dục nghệ thuật nói chung và âm nhạc nói riêng có vai trò vô cùng quan trọng trong việc hình thành và phát triển nhân cách toàn diện cho trẻ. Âm nhạc giúp trẻ phát triển trí tuệ, khả năng cảm thụ cái đẹp, nuôi dưỡng tâm hồn và hình thành các kỹ năng xã hội. Thông qua âm nhạc, trẻ học được cách thể hiện cảm xúc, rèn luyện trí nhớ, phát triển ngôn ngữ và khả năng tư duy sáng tạo. Đặc biệt, âm nhạc còn giúp trẻ hình thành thế giới quan lành mạnh, biết phân biệt cái đẹp - cái xấu, cái thiện - cái ác, từ đó xây dựng hệ giá trị sống tích cực.

2. THỰC TRẠNG ÂM NHẠC “LỆCH CHUẨN” VÀ NHỮNG TÁC ĐỘNG TIÊU CỰC ĐẾN THIẾU NHI TẠI THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

2.1. Thực trạng tiếp cận âm nhạc lệch lạc của thiếu nhi thành phố

Theo thống kê từ Báo VOV (2025), có tới 60% video âm nhạc trẻ em trên YouTube Việt Nam chứa nội dung người lớn hóa [1]. Thực tế tại Thành phố Hồ Chí Minh cho thấy hiện tượng trẻ em hát nhạc người lớn, đặc biệt là những ca khúc tình yêu với ca từ suýt soát, ủy mị đã trở nên phổ biến. Trào lưu các nhóm nhạc thiếu nhi hát lại các ca khúc người lớn đang nổi lên như một hiện tượng trên mạng xã hội, với trang phục và cách biểu diễn bắt chước các thần tượng K-pop.

2.2. Tác động tiêu cực đến sự phát triển tâm sinh lý

Âm nhạc “lệch chuẩn” tác động một cách âm thầm nhưng để lại hậu quả nghiêm trọng đến sự phát triển tâm sinh lý của trẻ:

Về mặt tâm lý: Trẻ dễ bị kích động, sống nội tâm, lo âu hoặc thờ ơ do ảnh hưởng từ ca từ và giai điệu không phù hợp. Việc tiếp xúc thường xuyên với các sản phẩm âm nhạc này dẫn đến hình thành những suy nghĩ, lời nói, cử chỉ “người lớn hóa” không đúng với lứa tuổi. Trẻ mất dần sự hồn nhiên, trong sáng vốn có, thay vào đó là những biểu hiện già dặn, sành điệu một cách khiên cưỡng, giả tạo. Như báo Thanh Niên đã chỉ rõ: “Ca khúc lệch chuẩn trở thành “chất độc mềm” với học sinh, ảnh hưởng trực tiếp đến tâm lý, hành vi và lối sống của các em [3].

Về mặt sinh lý: Tâm lý bất ổn có thể ảnh hưởng đến giấc ngủ, ăn uống, và sự phát triển thể chất toàn diện. Việc tiếp xúc với âm thanh quá lớn, nhịp điệu hỗn loạn có thể ảnh hưởng không tốt đến thính giác và hệ thần kinh đang trong giai đoạn phát triển của trẻ.

3. KINH NGHIỆM QUỐC TẾ VỀ GIÁO DỤC ÂM NHẠC CHO THIẾU NHI

3.1. Mô hình giáo dục nghệ thuật lấy trẻ làm trung tâm tại Phần Lan và Na Uy

Tại các quốc gia Bắc Âu như Phần Lan và Na Uy, âm nhạc không được dạy như một môn học độc lập mà được tích hợp vào mọi hoạt động trong ngày. Trọng tâm là khuyến khích trẻ tự do sáng tạo, khám phá âm thanh và biểu đạt cảm xúc thông qua biểu diễn nhạc cụ, giọng hát và vận động, thay vì gò ép theo khuôn mẫu. Phương pháp này giúp trẻ phát triển tư duy phản biện và tình yêu nghệ thuật đích thực, tạo nền tảng cho sự phát triển toàn diện.

3.2. Giáo dục truyền thống và tính cộng đồng tại Nhật Bản

Ở Nhật Bản, âm nhạc trong trường học rất chú trọng hát hợp xướng. Hoạt động này không chỉ rèn luyện kỹ năng âm nhạc mà còn dạy trẻ tinh thần kỷ luật, sự hòa hợp và làm việc nhóm. Bên cạnh đó, các câu lạc bộ âm nhạc ngoại khóa (như CLB kèn, piano, CLB truyền thống,...) được đầu tư bài bản, tạo môi trường rèn luyện nhân cách và phát triển kỹ năng xã hội cho học sinh.

3.3. Ứng dụng công nghệ trong giáo dục nghệ thuật tại Hàn Quốc

Hàn Quốc là quốc gia đi đầu trong việc ứng dụng công nghệ vào giáo dục nghệ thuật. Các ứng dụng và phần mềm âm nhạc tương tác được sử dụng rộng rãi để dạy trẻ nhạc lý, phương pháp sáng tác và cảm thụ âm nhạc một cách sinh động. Cách tiếp cận này giúp môn học trở nên hấp dẫn hơn với thế hệ trẻ, đồng thời phát triển kỹ năng công nghệ và sáng tạo âm nhạc cho học sinh. Thông qua các tổ chức xã hội, nhà nước thường xuyên có những chính sách phù hợp để khuyến khích lứa tuổi thiếu nhi tham gia vào các hoạt động biểu diễn nhạc cụ, ca hát và sáng tạo nghệ thuật.

3.4. Mô hình giáo dục nghệ thuật tại Liên bang Nga

Nước Nga có mô hình giáo dục nghệ thuật bài bản và bắt buộc từ mầm non đến hết phổ thông trung học. Tại đây, âm nhạc và mỹ thuật là những môn học chính khóa bắt buộc xuyên suốt trong hệ thống giáo dục phổ thông. Chương trình được xây dựng một cách khoa học, kết hợp giữa lý thuyết (lịch sử âm nhạc, nhạc lý, sử dụng nhạc cụ) và thực hành (hát, biểu diễn). Đặc biệt, mô hình “Trường Nghệ thuật cho Trẻ em” (Детская школа искусств) rất phổ biến. Đây là những cơ sở giáo dục bổ túc ngoài giờ, hoạt động dưới sự quản lý của cơ quan văn hóa các cấp, nơi trẻ em có thể theo học các bộ môn như thanh nhạc, nhạc cụ, múa một cách chuyên sâu với mức phí rất thấp, chủ yếu nhà nước hỗ trợ [10]. Bên cạnh đó, các hoạt động văn hóa tập thể như “buổi hòa nhạc cho thiếu nhi hàng tuần” tại các cung văn hóa, nhà thiếu nhi hay các liên hoan nghệ thuật quy mô lớn được duy trì đều đặn, tạo thành một môi trường nghệ thuật toàn diện, nuôi dưỡng tình yêu và sự hiểu biết thực thụ về âm nhạc cổ điển và dân tộc cho thế hệ trẻ. Theo nghiên cứu của Апинян (2018), hệ thống giáo dục âm nhạc tại Nga chú trọng kết hợp hài hòa giữa lý thuyết và thực hành, giữa truyền thống và hiện đại [11]. Bài học quan trọng là xây dựng hệ thống giáo dục nghệ thuật ngoài giờ chính khóa bài bản, có sự đầu tư của nhà nước và sự tham gia của toàn xã hội.

4. VAI TRÒ CỦA CÁC BÊN LIÊN QUAN TRONG VIỆC ĐỊNH HƯỚNG ÂM NHẠC LÀNH MẠNH CHO THIẾU NHI

4.1. Vai trò quản lý nhà nước của Sở Văn hóa và Thể thao và Nhà Thiếu nhi các cấp

Sở Văn hóa và Thể thao Thành phố Hồ Chí Minh và hệ thống Nhà Thiếu nhi các cấp có vai trò then chốt trong việc quản lý và phổ biến các tác phẩm âm nhạc và hoạt động biểu diễn nghệ thuật trên địa bàn.

Trước thực trạng âm nhạc “lệch chuẩn” đang ảnh hưởng tiêu cực đến thiếu nhi, Sở cần thực hiện các biện pháp quản lý chặt chẽ hơn nữa:

Cần kiên quyết xử lý các nghệ sĩ có biểu hiện lệch chuẩn trong biểu diễn, đặc biệt là những hành vi, trang phục, lời nói không phù hợp với thuần phong mỹ tục. Như thông tin từ Báo VOV.vn đã đưa tin: Sở VHTT TP.HCM “kiên quyết xử lý ca sĩ hát nhạc phản cảm, lệch chuẩn” [1]. Đồng thời, cần tăng cường công tác thẩm định

nội dung các chương trình nghệ thuật có sự tham gia của thiếu nhi, đảm bảo tính phù hợp với lứa tuổi.

Bên cạnh đó, Sở cần xây dựng bộ quy chuẩn về nội dung và hình thức biểu diễn dành riêng cho các chương trình nghệ thuật thiếu nhi, làm căn cứ để các đơn vị, địa phương tổ chức hoạt động. Trong bối cảnh hiện nay, khi mô hình tổ chức các Nhà Thiếu nhi cấp quận không còn, các Nhà Thiếu nhi cấp xã, phường cần được tăng cường về nhân lực và có cơ chế phù hợp để tổ chức hiệu quả các hoạt động âm nhạc lành mạnh.

4.2. Vai trò của Hội Âm nhạc Thành phố và các nhạc sĩ sáng tác

Hội Âm nhạc Thành phố Hồ Chí Minh và đội ngũ nhạc sĩ sáng tác có vai trò quan trọng trong việc cung cấp nguồn “nguyên liệu” lành mạnh cho đời sống âm nhạc của thiếu nhi. Thực tế hiện nay cho thấy sự nghèo nàn của các sáng tác mới dành cho thiếu nhi, trong khi nhu cầu thưởng thức âm nhạc của trẻ ngày càng đa dạng và phong phú. Những sáng tác về thiếu nhi trước đây đã không còn phù hợp với thiếu nhi thời đại ngày nay. Vì vậy, với vai trò của Hội Âm nhạc Thành phố, cần có chương trình, kế hoạch mở các lớp, các trại sáng tác, các cuộc thi sáng tác tác phẩm theo phong cách mới nhưng vẫn giữ được thang âm điệu thức dân tộc Việt Nam. Các trại sáng tác chuyên đề là điều kiện khơi nguồn cảm hứng cho các nhạc sĩ. Các nhạc sĩ cần dành nhiều tâm huyết hơn nữa cho sáng tác thiếu nhi, với những tác phẩm không chỉ hay về giai điệu mà còn phải có ca từ trong sáng, phù hợp với tâm lý lứa tuổi, mang tính giáo dục cao. Đồng thời, cần có cơ chế khuyến khích, tôn vinh xứng đáng những sáng tác có giá trị cho thiếu nhi.

4.3. Vai trò của gia đình trong giáo dục thẩm mỹ âm nhạc

Gia đình - đặc biệt là các bậc cha mẹ - có vai trò vô cùng quan trọng trong việc định hướng thẩm mỹ và giáo dục âm nhạc cho con em. Tuy nhiên, thực tế hiện nay cho thấy nhiều phụ huynh còn xem nhẹ việc giáo dục nghệ thuật, chỉ chú trọng đến các môn học văn hóa với mục tiêu thi đỗ đại học, tương lai làm kinh tế.

Nhiều bậc cha mẹ ít quan tâm đến việc con mình nghe nhạc gì, xem gì, thậm chí còn khuyến khích con tham gia các hoạt động nghệ thuật với tâm lý “con hát mẹ khen hay”, mà không quan tâm đến tính phù hợp của tác phẩm với lứa tuổi. Sự thiếu quan tâm này vô tình tạo điều kiện cho âm nhạc “lệch chuẩn” xâm nhập vào đời sống tinh thần của trẻ.

Các bậc phụ huynh cần nhận thức rõ rằng giáo dục nghệ thuật không chỉ giúp trẻ phát triển toàn diện mà còn hình thành nhân cách, thẩm mỹ và kỹ năng sống. Việc định hướng cho con tiếp cận với những tác phẩm âm nhạc trong sáng, lành mạnh, phù hợp với lứa tuổi là trách nhiệm không thể thoái thác của mỗi gia đình.

5. GIẢI PHÁP ĐỒNG BỘ BẢO VỆ THIẾU NHI TRƯỚC ÂM NHẠC “LỆCH CHUẨN”

5.1. Tăng cường giáo dục nghệ thuật trong trường học

Cần đưa giáo dục nghệ thuật và thẩm mỹ vào trường học một cách bài bản, dạy cho học sinh kỹ năng sống, giúp các em hiểu và biết hướng đến những giá trị Chân - Thiện - Mỹ trong nghệ thuật. Mục tiêu này hoàn toàn phù hợp với định hướng được đề cập trong các nghiên cứu giáo dục nghệ thuật về việc tăng cường giáo dục thẩm mỹ âm nhạc cho học sinh [9].

Cần xây dựng chương trình giáo dục âm nhạc theo hướng phát triển năng lực thẩm mỹ, khả năng cảm thụ và đánh giá nghệ thuật, thay vì chỉ dừng lại ở việc dạy nhạc lý và hát (nhiều nơi chưa đạt chuẩn). Đồng thời, tổ chức các câu lạc bộ nghệ thuật, các hoạt động ngoại khóa âm nhạc, tổ chức các hội thi, hội diễn lành mạnh để thu hút học sinh.

5.2. Phát triển nguồn cung ca khúc chất lượng

Ban Tuyên giáo và Dân vận Thành ủy, UBND Thành phố cần tổ chức thường xuyên các cuộc thi sáng tác ca khúc cho lứa tuổi thiếu nhi để có nhiều tác phẩm xứng tầm với thời đại, phản ánh được tâm tư, nguyện vọng của trẻ em thế kỷ 21, từ đó cạnh tranh lại với các sản phẩm âm nhạc lai căng, độc hại. Cần có cơ chế đặt hàng sáng tác, khuyến khích các nhạc sĩ trẻ quan tâm đến mảng sáng tác cho thiếu nhi. Đồng thời, đa dạng hóa thể loại và nội dung sáng tác, từ những bài hát về mái trường, tình bạn, gia đình đến những vấn đề thời sự như bảo vệ môi trường, an toàn giao thông....

5.3. Hoàn thiện hệ thống thiết chế văn hóa

Cần tăng cường xây dựng thiết chế cho thiếu nhi ở các cấp từ khu phố, phường đến thành phố. Việc xây dựng Nhà hát Thiếu nhi đạt chuẩn quốc gia và quốc tế ở Thành phố Hồ Chí Minh là hết sức cần thiết, tạo không gian biểu diễn và sinh hoạt nghệ thuật chuyên nghiệp cho trẻ em. Đồng thời, cần phát huy vai trò của các Nhà Thiếu nhi cấp xã, phường (sau khi đã bỏ Nhà Thiếu nhi cấp Quận, huyện) trong việc tổ chức các hoạt động âm nhạc lành mạnh, phù hợp với điều kiện thực tế của địa phương.

5.4. Đa dạng hóa các hoạt động âm nhạc

Tăng cường tổ chức các hội thi, hội diễn trên sân khấu, trên Đài Phát thanh - Truyền hình, trên các nền tảng mạng xã hội. Cần xây dựng những điển hình về ca nhạc thiếu nhi, tạo ra những hình mẫu nghệ sĩ nhí tích cực để trẻ em noi theo.

Đặc biệt, cần chú trọng xây dựng các chương trình nghệ thuật thiếu nhi chất lượng cao trên truyền hình và các nền tảng số, tạo sân chơi lành mạnh, bổ ích, thu hút sự quan tâm của đông đảo thiếu nhi.

5.5. Tăng cường công tác quản lý, thẩm định chương trình ca nhạc thiếu nhi

Sở Văn hóa và Thể thao Thành phố cần tăng cường công tác quản lý ở các cấp, thẩm định chương trình biểu diễn nghệ thuật ở các cấp độ từ thành phố đến các Trung tâm dịch vụ công ích văn hóa, thể thao và du lịch ở xã, phường. Thường xuyên có công văn nhắc nhở và kiểm tra, kiểm sát các chương trình biểu diễn, nhất là các

chương trình ca, múa nhạc thiếu nhi. Hạn chế thấp nhất những hiện tượng “lệch chuẩn” trong biểu diễn ở các sân khấu ca nhạc cũng như các tiết mục, chương trình biểu diễn trên các nền tảng mạng xã hội.

KẾT LUẬN

Thiếu nhi hôm nay chính là những chủ nhân tương lai của Thành phố Hồ Chí Minh và của đất nước. Việc bảo vệ các em trước ảnh hưởng của âm nhạc “lệch chuẩn” không chỉ là trách nhiệm của riêng ngành văn hóa, Đoàn Thanh niên hay ngành giáo dục, của gia đình mà là trách nhiệm của toàn xã hội. Thông qua sự phối hợp đồng bộ giữa cơ quan quản lý nhà nước, các tổ chức nghệ thuật, nhà trường và gia đình, chúng ta hoàn toàn có thể tạo ra một môi trường âm nhạc lành mạnh, góp phần nuôi dưỡng một thế hệ trẻ em phát triển toàn diện về trí tuệ, tâm hồn và nhân cách. Chỉ có như vậy, chúng ta mới có thể đào tạo ra những công dân tương lai không chỉ có tri thức, kỹ năng mà còn có đời sống tinh thần phong phú, biết trân trọng và sáng tạo cái đẹp, góp phần xây dựng thành phố và đất nước ngày càng văn minh, hiện đại.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] VOV.vn (2025). Sở Văn hóa Thể thao TP.HCM kiên quyết xử lý ca sĩ hát nhạc phản cảm, lệch chuẩn
- [2] Tuổi Trẻ Online (2025). Sở Văn hóa nói về việc không mời nghệ sĩ có biểu hiện lệch chuẩn tham dự sự kiện của TP.HCM
- [3] Thanh Niên Online (2025). Ca khúc lệch chuẩn trở thành 'chất độc mềm' với học sinh
- [4] Người Lao Động (2025). Xử lý nghiêm đối với các ca khúc lệch chuẩn, ca từ dung tục, phản cảm
- [5] Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch (2025). Giải pháp khắc phục những vi phạm trong hoạt động biểu diễn nghệ thuật
- [6] Tuổi Trẻ Online (2025). Nghệ sĩ lệch chuẩn văn hóa: Hạn chế biểu diễn, không cho xuất hiện trên truyền hình
- [7] Campbell, P. S., & Scott-Kassner, C. (2018). Music in Childhood: From Preschool through the Elementary Grades. Cengage Learning.
- [8] Hallam, S. (2010). The power of music: Its impact on the intellectual, social and personal development of children and young people. International Journal of Music Education, 28(3), 269-289.
- [9] Nguyễn, T. H. (2023). Giáo dục thẩm mỹ âm nhạc cho học sinh trong bối cảnh hiện nay. Tạp chí Giáo dục Nghệ thuật, (21), 45-50.

[10] Министерство культуры Российской Федерации. (2020). *Концепция развития детских школ искусств на период до 2025 года*. Москва: Минкультуры России.

[11] Апинян, Т. А. (2018). *Музыкальное воспитание в России: традиции и современность. Педагогика искусства*, (3), 45-52.

SIẾT CHẶT TRÁCH NHIỆM CỦA MỘT NGƯỜI NHẠC SĨ CÓ LÀM LU MỜ SỰ TỰ DO SÁNG TẠO HAY KHÔNG?

*NS. Nguyễn Văn Chung
Hội Âm nhạc TP. Hồ Chí Minh*

Bài tham luận này của tôi chỉ nêu những góc nhìn, nhận thức và quan điểm riêng của cá nhân tôi về ÂM NHẠC, không mang tính so sánh quy chụp, phê phán bất kỳ quan điểm sáng tác hay tác phẩm của những nhạc sĩ khác. Rất mong mọi người đọc với cái nhìn rộng mở. Xin chân thành cảm ơn!

VAI TRÒ CỦA CA TỪ ÂM NHẠC

Tôi nghĩ rằng âm nhạc có một vai trò rất quan trọng trong đời sống tinh thần của con người chúng ta. Thậm chí các loài động vật cũng có biểu hiện giao tiếp với nhau bằng âm nhạc như tiếng hót của các loài chim hay những tiếng tru của loài sói và sóng âm của cá heo. Đời sống tinh thần tốt sẽ thúc đẩy động lực sống và làm việc hăng say hơn, hành xử nhân văn, sống tích cực hơn. Những bài hát nếu phần lời có sự tương đồng với câu chuyện, kỷ niệm của người nghe sẽ tạo nên sự đồng cảm, giúp chia sẻ những nỗi buồn, niềm vui, giúp nhàn lên những niềm hạnh phúc, vơi bớt những nỗi nhớ thương, xoa dịu những sự đau đớn. Một bài hát viết về Cha, về Mẹ sẽ gợi nên những tình cảm thật đẹp về gia đình, thời thơ ấu, tình mẫu tử, tình cha con yêu thương đong đầy, giúp ta nhận ra giữa bộn bề cuộc sống mình luôn có một nơi quay về, giúp ta ý thức hãy quan tâm những người còn đang hiện hữu. Một bài hát về quê hương đất nước sẽ khơi dậy lòng tự hào dân tộc, khơi dậy lòng yêu nước thiết tha và thổi bùng khao khát làm việc, cống hiến cho quê hương phát triển. Một bài hát thiếu nhi với ca từ trong sáng với quan điểm đúng đắn sẽ tự nhiên gieo vào tâm hồn các con những hạt giống về nhân cách, về tiêu chuẩn cái đẹp, về đạo đức xã hội, về cách ứng xử, đạo làm người mà không hề giáo điều sáo rỗng.

Những bài hát có nội dung ca từ thô tục lệch lạc, bạo lực, đồi trụy,... cũng tác động mạnh đến người nghe nhưng theo hướng tiêu cực. Chúng cổ vũ lối sống buông thả, xúc phạm danh dự nhân phẩm người khác, làm tổn hại bản thân, coi thường các quy chuẩn đạo đức xã hội, thậm chí vi phạm pháp luật. Trong lịch sử âm nhạc thế giới đã có những tác phẩm bị cấm lưu hành do chúng mang lại cảm xúc tiêu cực cho người nghe, thậm chí cho rằng đã khiến cho hàng chục người tự huỷ hoại bản thân trong khi đang nghe những giai điệu ấy. Bên cạnh đó, cũng có những bài hát khiến cho những đứa trẻ vị thành niên bị ảnh hưởng lối sống buông thả, nhận thức lệch lạc

về xã hội, tình yêu, cư xử bạo lực và dùng chất cấm như một điều hiển nhiên trong nhận thức non trẻ của chúng.

Phân tích như vậy để thấy rằng: CA TỪ ÂM NHẠC CÓ SỰ TÁC ĐỘNG VÀ ẢNH HƯỞNG SÂU SẮC ĐẾN MỌI NGƯỜI, NHẤT LÀ ĐỘ TUỔI THIẾU NHI, VỊ THÀNH NIÊN.

NHẬN THỨC TRÁCH NHIỆM XÃ HỘI CỦA NHẠC SĨ

Nếu như chỉ viết bài hát phục vụ cho riêng cá nhân mình hoặc một nhóm cộng đồng nhỏ của riêng mình thì viết như thế nào, nội dung ra sao là quyền tự do sáng tạo và thể hiện theo đúng bản chất và suy nghĩ riêng mình tùy thuộc vào trình độ học vấn và nền tảng giáo dục gia đình. Nhưng khi đã xác định sáng tác là sự nghiệp, đối tượng tác phẩm là đông đảo công chúng khán giả, và đã thấy được mình là người có sức ảnh hưởng, thì phải đặt trách nhiệm lên hàng đầu.

Là con người, ai cũng có xu hướng vươn tới cái tốt, cái đẹp, cả mức sống, chất lượng sống và cả tinh thần. Là người nghệ sĩ, là nhạc sĩ, vốn là những người có sẵn tiêu chuẩn cao về nghệ thuật (là cái đẹp), là những người sẽ tạo ra những tác phẩm nghệ thuật, thì tất nhiên phải có khả năng, có ý thức hướng đến việc tạo ra những tác phẩm đẹp, hoặc ít nhất cũng là một tác phẩm ở tiêu chuẩn cái đẹp theo nhận thức xã hội nơi mình đang sinh sống và làm việc. Vì đó chính là vai trò và là trách nhiệm xã hội của những người làm nghệ thuật: tiên phong dẫn lối mọi người hướng đến một xã hội nhân văn tươi đẹp bằng những tác phẩm nghệ thuật, những bài hát. Trong một xã hội đề cao sự nhân văn và tử tế, nếu như bạn có 1 tác phẩm thể hiện bản chất hung hăng, xúc phạm cá nhân, tổ chức, hay cổ vũ lối sống buông thả, dùng chất cấm,... có phải là đang đi ngược lại với định hướng xã hội một cách cố tình không?

SIẾT CHẶT TRÁCH NHIỆM XÃ HỘI CỦA NHẠC SĨ CÓ HẠN CHẾ TỰ DO SÁNG TẠO KHÔNG?

Theo tôi là không, đơn giản vì dù bản chất của các loài cây đều hướng về ánh mặt trời (có thể ví như là định hướng, là tiêu chuẩn xã hội), nhưng mỗi cây mỗi cảnh, mỗi hoa mỗi sắc mỗi hương, mỗi quả lại là những vị khác nhau, nhưng tựu chung lại đều đóng góp vẻ đẹp và lợi ích cho cuộc sống. Thảm thực vật xanh tươi, đa dạng và muôn vẻ đến thế, cũng giống như những tác phẩm âm nhạc mà chúng ta có thể sẽ viết nên. Không ai cấm chúng ta viết về những góc khuất, những tiêu cực, những mặt trái của xã hội, của cuộc sống, của tình yêu, nhưng viết với cách thể hiện nào, ngôn ngữ nào, thông điệp nào, và mục đích nào lại là cách chúng ta cần cân

nhắc và lựa chọn đề thể hiện, sao cho người nghe cảm thấy đồng cảm, dễ chịu, và tìm được một sự an ủi, một giải pháp hướng đến cuộc sống tốt hơn, đối xử với nhau bằng tình thương,... thì điều đó chẳng phải là động lực khiến chúng ta phải tư duy sáng tạo hơn không?

GIẢI PHÁP

Đối với nhạc sĩ, cần tham gia các hoạt động của các chi hội, đoàn thể, tổ chức liên quan đến ngành nghề của mình để tăng cường thêm nhận thức về trách nhiệm xã hội, đóng góp xã hội, nâng cao ý thức người sáng tác. Thường xuyên tham khảo các tác phẩm đi cùng năm tháng, đã được tôn vinh bởi Nhà nước, và quần chúng Nhân dân, tự đặt câu hỏi vì sao những bài hát ấy đã trở thành những bài ca đi cùng năm tháng, và đặt cho mình những mục tiêu để hướng tới, những giá trị mình có thể tạo ra và để lại cho mọi người. Đó thể hiện một thái độ nghiêm túc với nghề nghiệp của mình. Đối với các nhà quản lý văn hoá, nên thường xuyên có những phong trào định hướng, giáo dục tư tưởng cho các nhạc sĩ trẻ, có chế độ khen thưởng động viên những nhạc sĩ có tác phẩm tốt, có sức ảnh hưởng tích cực đến khán giả, cũng có những chế tài và hình phạt nghiêm khắc tương ứng nhằm ngăn chặn sự phát triển và lan rộng của các tác phẩm xấu, tiêu cực, ngăn chặn nhận thức dễ dãi và lệch lạc trong việc sáng tạo nghệ thuật. Điều đó thể hiện sự chủ động trong công tác quản lý. Đó là những suy nghĩ của tôi về trách nhiệm xã hội của nhạc sĩ trong thời đại hiện nay. Tôi mong rằng bài tham luận này sẽ có tác động tích cực đến công tác quản lý của những lãnh đạo văn hoá và nhận thức của những bạn nhạc sĩ trẻ.

ÂM NHẠC PHẢN CẢM TRÊN KHÔNG GIAN MẠNG: KHI “NGƯỜI GÁC CỔNG” ĐỔI PHIÊN

***TS. Nguyễn Thị Ngọc Dung**
Trường Đại học Sài Gòn*

Lý thuyết “Gác cổng” (Gatekeeping) lần đầu tiên được đề cập đến bởi nhà tâm lý học lỗi lạc Kurt Lewin. Đây là một lý thuyết nền tảng trong xã hội học và truyền thông, mô tả quá trình mà thông tin được sàng lọc, lựa chọn, kiểm soát và định hình khi nó di chuyển qua một “cổng” (gate) trong một hệ thống. “Người gác cổng” (Gatekeeper) là cá nhân hoặc thể chế (ví dụ: biên tập viên, nhà sản xuất âm nhạc, quản trị viên nền tảng) nắm giữ quyền lực tại “cổng” đó, quyết định nội dung nào được phép đi qua, nội dung nào bị chặn lại và nội dung nào được sửa đổi trước khi đến với công chúng.

Âm nhạc trên không gian mạng là một hệ sinh thái kinh tế - kỹ thuật và văn hóa - xã hội phức tạp, là nơi hội tụ của 4 chủ thể là: Người sáng tạo nội dung - Nền tảng - Khán giả - Nhà quản lý, nhấn mạnh vào yếu tố “tức thời”.

Quá trình đưa một tác phẩm âm nhạc đến với công chúng là một chuỗi “gác cổng” (gatekeeping) kinh điển. Tuy nhiên, đi cùng với sự phát triển của khoa học kỹ thuật, vai trò “người gác cổng” đã thay đổi rất nhiều, từ mô hình truyền thống (nơi quyền lực tập trung và theo kiểu chuyên môn hóa) sang mô hình hệ sinh thái số (nơi quyền lực phân mảnh và thay đổi tận bản chất). Từ hiện tượng ca khúc có nội dung phản cảm lan truyền trên mạng với tốc độ chóng mặt, nhìn nhận lại vai trò và vị trí của “người gác cổng” trong lĩnh vực nghệ thuật hiện nay là một điều cần thiết, từ đó rút ra những định hướng đề điều chỉnh và phát triển cho tương lai.

1. Người gác cổng đầu tiên và quan trọng nhất = Người sáng tạo

Người sáng tạo nội dung bao gồm ca sĩ, nhạc sĩ, nhà sản xuất âm nhạc, KOLs, Influencers,... là chủ thể đầu tiên và quan trọng nhất trong việc quyết định một sản phẩm có nội dung phản cảm có ra đời và tiếp cận công chúng hay không. Trách nhiệm của người sáng tạo là trách nhiệm kép: vừa là nghệ sĩ, vừa là công dân hoạt động trên không gian mạng.

- Về mặt nghệ thuật, người sáng tạo có trách nhiệm trau dồi kỹ thuật sáng tác và tư duy nghệ thuật để tạo ra những tác phẩm có giá trị thẩm mỹ. Điều này đòi hỏi họ lao động nghệ thuật một cách nghiêm cẩn để cho ra đời các sản phẩm âm nhạc chất lượng, tinh tế về giai điệu, đặc sắc về hòa âm và sâu sắc về ca từ.

- Về mặt đạo đức - giáo dục, Người sáng tạo phải thúc đẩy giá trị nhân văn, hướng con người đến cái Chân - Thiện - Mỹ, gieo mầm lòng trắc ẩn, tình yêu thương và tư duy tích cực. Người sáng tạo cần nhận thức rõ rằng sản phẩm của họ không chỉ

tồn tại trong một không gian riêng tư. Nó được lan truyền đến hàng triệu người, trong đó có một tỷ lệ rất lớn là thanh thiếu niên và trẻ em - là những người chưa hoàn thiện về nhận thức và đang trong quá trình định hình nhân cách và hệ giá trị. Việc vin vào tiêu chí “tự do sáng tạo” hay “phản ánh hiện thực” để biện minh cho nội dung dung tục, cổ xúy bạo lực, hay lối sống lệch lạc trong tác phẩm âm nhạc là một sự nguy hiểm. Nghệ thuật chân chính phản ánh hiện thực để con người suy tư, trầm trở, hướng đến cái tốt đẹp hơn; chứ không phải để “bình thường hóa” cái xấu, cái bệnh hoạn. Khi sự phản ánh tiêu cực không đi kèm với thái độ phê phán mà trái lại, lại mô tả nó một cách khoái trá, thích thú, thì đó là sự cổ xúy.

- Về mặt pháp lý, Người sáng tạo là một chủ thể pháp lý, phải tuân thủ tuyệt đối luật pháp của quốc gia nơi họ hoạt động và phát hành sản phẩm. Tại Việt Nam, hành vi phát tán nội dung vi phạm “thuần phong mỹ tục”, nội dung độc hại, sai sự thật, hoặc gây ảnh hưởng tiêu cực đến trật tự xã hội đều là hành vi vi phạm có quy định trong Luật An ninh mạng, Luật Quảng cáo, và các Nghị định liên quan. Người sáng tạo không thể đổ lỗi cho “thuật toán” hay “thị hiếu khán giả”. Pháp luật quy trách nhiệm cho chủ thể tạo ra nội dung vi phạm và ghi rõ mức xử lý cụ thể.

Do đó, trước khi có bất kỳ sự can thiệp nào của nền tảng hay nhà quản lý, người sáng tạo chính là “người gác cổng” đầu tiên và quan trọng nhất. Hãy trung thực với lương tâm của chính mình khi quyết định Upload một sản phẩm âm nhạc nào dù là nhỏ bé nhất.

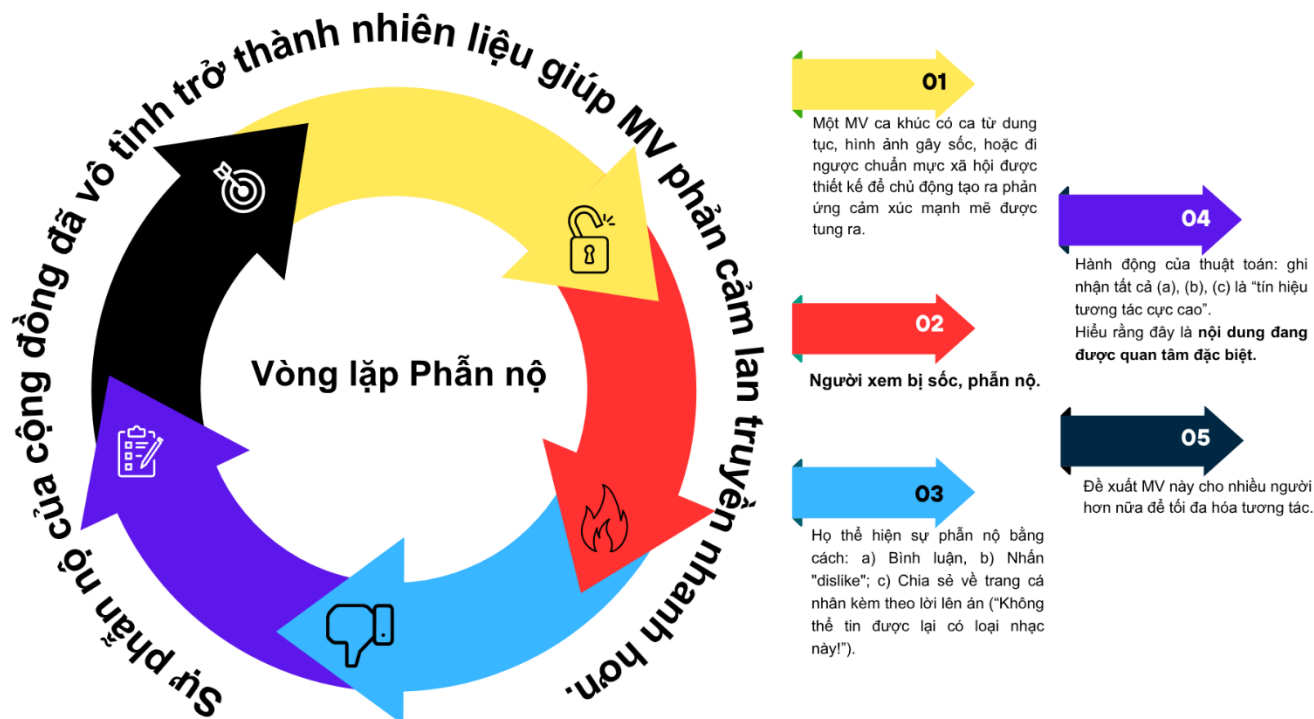
2. Người gác cổng thứ 2 - liệu có còn tồn tại?

Trước giai đoạn bùng nổ internet, người gác cổng thứ 2 chính là nhà sản xuất hoặc đơn vị đặt hàng sản phẩm âm nhạc (các hãng đĩa, đài phát thanh, đài truyền hình). Bằng chuyên môn nghệ thuật của mình, họ quyết định xem nghệ sĩ nào sẽ ra mắt công chúng, sản phẩm âm nhạc nào được tung ra thị trường, với một chiến lược kinh doanh bài bản và tuyển tính.

Hiện nay, kỹ thuật số và internet đã xóa bỏ vai trò truyền thống của người gác cổng thứ 2, mà thay vào đó là các nền tảng xã hội vốn ra đời từ nhu cầu “chia sẻ và kết nối mọi người với nhau” (nghĩa là không có chuyên môn trong lĩnh vực nghệ thuật). Tuy nhiên, các nền tảng này đã nhanh chóng trở thành những cỗ máy kiếm tiền siêu khủng, vận hành theo qui luật “nền kinh tế tương tác” (The Engagement Economy) trong đó giá trị kinh tế cốt lõi không được đo bằng hàng hóa hay dịch vụ mà bằng khả năng thu hút và duy trì sự tương tác chủ động của người dùng, thông qua việc tối ưu hóa thuật toán để ghi nhận từng cú “click”, từng lượt “like”, “share”, “comment”, icon, hay thậm chí là từng cái “dislike”.

Thuật toán không phân biệt cảm xúc, không biết ưu tiên cho sự thật, chất lượng, giá trị nghệ thuật hay sức khỏe tinh thần của con người. Nó không hiểu được bình luận của bạn là “chỉ trích” hay “ca ngợi”. Nó chỉ ghi nhận rằng “MV A tạo ra 10.000 bình luận trong 1 giờ”. Đây là tín hiệu của một nội dung “nóng” (hot/trending) và

cũng là kẻ hở chí mạng mà các nội dung phản cảm khai thác nhằm tối đa doanh thu thông qua “vòng lặp phản nộ” (The Outrage Loop), thường được biết nhiều hơn qua câu nói “Càng ghét, càng nổi”.

Một khi người dùng đã tương tác (kể cả tiêu cực) với một nội dung phản cảm, thuật toán sẽ bắt đầu đề xuất các nội dung tương tự. Điều này tạo ra các “buồng vang” (echo chambers - nơi bạn chỉ nghe thấy quan điểm của mình) và “bong bóng lọc” (filter bubbles - nơi bạn không nhìn thấy quan điểm đối lập), người dùng liên tục bị “bao vây” bởi các nội dung phản cảm, độc hại, lệch lạc. Đây là điều hết sức nguy hiểm, vì xảy ra các hệ quả tiêu cực về văn hóa - xã hội là điều tất yếu:

- Xã hội bị chia rẽ sâu sắc vì thuật toán phát hiện ra rằng nội dung thù địch, tức giận và sợ hãi tạo ra nhiều tương tác (bình luận, chia sẻ giận dữ) hơn là nội dung ôn hòa, trung lập.
- Sự xói mòn niềm tin lan rộng. Công chúng mất khả năng phân biệt đâu là thật, đâu là giả
- Thị hiếu của một bộ phận khán giả dần bị “bình thường hóa” với cái xấu, cái dung tục, vì họ liên tục nhìn thấy chúng. Những nghệ sĩ tạo ra nội dung sâu sắc, có giá trị nghệ thuật nhưng kén người xem sẽ bị “chìm ngấm”. Ngược lại, những người có nhiều scandal hoặc nội dung phản cảm lại được biết đến nhiều hơn, đem lại nhiều doanh thu hơn.

3. Người gác cổng thứ 3 = Nhà lý luận - phê bình nghệ thuật

Vai trò của nhà lý luận - phê bình trong bối cảnh lan truyền âm nhạc phản cảm trên không gian mạng là một vấn đề phức tạp, phản ánh sự giao thoa và xung đột giữa lợi ích của nền tảng và vai trò truyền thống của lý luận phê bình, thể hiện qua các khía cạnh sau:

- Phê bình chuyên nghiệp và độ trễ thời gian: Các nền tảng như TikTok, YouTube, và Facebook vận hành dựa trên thuật toán ưu tiên sự tương tác và tính lan truyền. Một ca khúc “phản cảm” chỉ cần vài giờ để đạt hàng triệu lượt xem. Trong khi đó, lý luận - phê bình chuyên nghiệp (hoạt động trên các tạp chí chuyên ngành, hội thảo, hoặc các trang báo chí chính thống) đòi hỏi một quá trình nghiên cứu, phân tích, phản biện và thẩm định kỹ lưỡng, dẫn đến độ trễ lớn. Do đó, khi nhà lý luận phê bình chuyên nghiệp lên tiếng, sản phẩm nghệ thuật phản cảm đó đã hoàn thành “chu kỳ sống” của mình: lan truyền, tạo xu hướng, và thu về lợi ích kinh tế. Vai trò “gác cổng” của nhà lý luận - phê bình nghệ thuật lúc này chỉ mang tính thụ động và xử lý hậu quả, thay vì chủ động ngăn chặn.

- Phê bình đại chúng và vòng lặp phần nộ: trong thời đại bùng nổ internet, bất kỳ người dùng mạng nào cũng có thể trở thành nhà phê bình. Tuy nhiên, sự phê bình này thường mang tính cảm tính, thiếu cơ sở lý luận và dễ bị dẫn dắt bởi cảm xúc đám đông - và đây chính là kẽ hở khi Người sáng tạo chủ động tạo ra sản phẩm phản cảm nhằm thu hút phê bình đại chúng, từ đó tối đa hóa lượt xem, đem lại lợi ích kinh tế cho bản thân.

Ngoài ra, chính sự lan tràn của âm nhạc phản cảm trên không gian mạng chính là hồi chuông báo động cho ngành lý luận - phê bình nghệ thuật, hiện đang đối mặt với một cuộc khủng hoảng về hệ giá trị.

- Mục tiêu của ngành lý luận - phê bình là lọc bỏ cái xấu. Mục tiêu của thuật toán là khuếch đại cái “nóng”. Khi cái xấu đồng nghĩa với cái “nóng”, thuật toán sẽ thắng thế do tốc độ xử lý tình huống.

- Vai trò “Gác cổng văn hóa” liệu có còn không? Giờ đây, mọi sản phẩm đều có thể đi thẳng từ Người sáng tạo đến Khán giả chỉ qua 1 cú click chuột. Sản phẩm nào gây tranh cãi nhiều nhất sẽ được ưu tiên hiển thị, bất kể giá trị nội tại của nó. Hay nói cách khác, chính thuật toán của nền tảng đã thay thế vai trò “gác cổng văn hóa” của ngành báo chí và lý luận - phê bình.

- Vai trò định hướng liệu có còn không? Nhà lý luận - phê bình truyền thống thiết lập và bảo vệ các chuẩn mực thẩm mỹ, đạo đức của xã hội. Tuy nhiên, trên không gian mạng, các chuẩn mực này đang bị thách thức bởi nhóm khán giả trẻ (cũng là đối tượng chính tiêu thụ sản phẩm nghệ thuật) có hệ quy chiếu giá trị khác, ưu tiên gây sốc, phá cách, nổi loạn, thể hiện cái tôi cá nhân,... hơn là theo đuổi các giá trị nghệ thuật hay nhân văn.

- Ngành lý luận - phê bình thất bại trong việc dự báo và kiến tạo thị hiếu nghệ thuật: Sự lan tràn của âm nhạc phản cảm trong thời gian qua chứng tỏ một bộ phận công

chúng có nhu cầu tiêu thụ nó. Giáo dục phổ thông và ngành lý luận - phê bình đã không thành công trong việc giáo dục thẩm mỹ, nâng cao thị hiếu đại chúng để tạo ra một “bộ lọc” tự nhiên cho giới trẻ chống lại các sản phẩm âm nhạc kém chất lượng.

4. Một số đề xuất cho nhà lý luận - phê bình trong kỷ nguyên số

Để khôi phục lại vai trò “Người gác cổng” thứ 3, nhà lý luận - phê bình cần phải thay đổi, không còn là “người phán xét” nữa mà phải là “người tham gia tích cực” vào môi trường âm nhạc trên không gian mạng. Yếu tố “tức thời” cần được chú ý đúng mức.

- Xây dựng các kênh lý luận - phê bình trên báo điện tử, nền tảng xã hội,... có khả năng phản ứng nhanh, sử dụng ngôn ngữ phù hợp với đại chúng nhưng vẫn giữ vững tính học thuật, để cạnh tranh trực tiếp với tốc độ lan truyền của âm nhạc “phản cảm”.

- Nhà lý luận - phê bình nghiên cứu các thuật toán, các xu hướng (trends) của giới trẻ để dự báo các trào lưu tiêu cực, cảnh báo sớm thay vì chạy theo xử lý khủng hoảng.

- Thay vì chỉ tập trung chống cái xấu, nhà lý luận - phê bình còn phải tích cực xây cái đẹp, bằng cách: sử dụng chính các nền tảng mạng xã hội để giới thiệu, phân tích, và lan tỏa các tác phẩm âm nhạc có giá trị nghệ thuật cao, có tính nhân văn. Khi các sản phẩm nghệ thuật tích cực chiếm lĩnh không gian mạng, các sản phẩm tiêu cực sẽ bị thu hẹp phạm vi ảnh hưởng.

- Kết hợp chặt chẽ giữa ngành lý luận - phê bình, ngành giáo dục và quản lý Nhà nước:

- + Nhà lý luận - phê bình cung cấp cơ sở lý luận và chuyên môn vững chắc để các cơ quan quản lý nhà nước đưa ra các quyết định xử lý sản phẩm âm nhạc “phản cảm” một cách nhanh chóng, triệt để, phù hợp; tránh việc cơ quan quản lý cầm đoán dựa theo cảm tính.

- + Nhà lý luận - phê bình chọn lọc và giới thiệu các nội dung về Mỹ học và Văn hóa số cho giáo dục phổ thông; Đồng thời cung cấp tài liệu, luận điểm phù hợp với tâm sinh lý lứa tuổi để học sinh tham khảo, tự xây dựng “bộ lọc” nhân văn cho mình, tự nhận diện và tẩy chay các sản phẩm độc hại.

KẾT LUẬN

Sự lan truyền nhanh chóng của âm nhạc phản cảm trong kỷ nguyên số hiện nay không phải là bằng chứng cho thấy “người gác cổng” đã biến mất. Thay vào đó, nó cho thấy vai trò và bản chất của “người gác cổng văn hóa” trong kỷ nguyên số đã thay đổi một cách nhanh chóng và triệt để. Nếu các “người gác cổng” truyền thống (hãng đĩa, biên tập viên phát thanh, nhà phê bình) vận hành như một bộ lọc với chức năng kiểm soát và lựa chọn (dựa trên chất lượng nghệ thuật, chuẩn mực xã hội, tiềm năng thương mại), thì “người gác cổng” kỷ nguyên số lại vận hành như một cỗ máy

khuyến tán văn hóa (dựa trên thuật toán và lợi ích kinh tế). Sự thay đổi này đòi hỏi cơ quan quản lý Nhà nước phải có những hành động ứng phó phù hợp.

Nhìn xa hơn, hiện tượng âm nhạc phản cảm trên mạng là một thách thức trực tiếp đến vai trò lịch sử của ngành lý luận phê - bình. Giờ đây, nhà lý luận phê - bình phải chủ động “nhập cuộc” vào môi trường số với một tâm thế và phương thức hoạt động mới: nhanh nhạy hơn, quyết liệt hơn, và gắn bó chặt chẽ hơn với giáo dục đại chúng.

Nhìn cận cảnh, nhà lý luận - phê bình cũng là một khán giả thụ hưởng văn hóa, hãy chủ động phát huy vai trò “gác cổng” của mình bằng cách khuyến đại hoặc phớt lờ một sản phẩm âm nhạc thông qua từng lượt tương tác của mình.

ẢNH HƯỞNG ÂM NHẠC LỆCH CHUẨN ĐỐI VỚI THIẾU NHI VIỆT NAM HIỆN NAY

TS, ĐD, NSUT Huỳnh Công Duẩn⁴

MỞ ĐẦU

Âm nhạc từ lâu đã được xem là món ăn tinh thần quan trọng, có sức ảnh hưởng sâu sắc đến đời sống con người - đặc biệt là đối với trẻ em. Ở lứa tuổi thiếu nhi, âm nhạc không chỉ mang tính chất giải trí mà còn góp phần giáo dục hình thành nhân cách, bồi dưỡng tâm hồn, cảm xúc thẩm mỹ và tình yêu quê hương đất nước. Tuy nhiên, cùng với sự phát triển mạnh mẽ của công nghệ số và mạng xã hội, thị trường âm nhạc Việt Nam vài năm gần đây đang chứng kiến nhiều biểu hiện lệch chuẩn: ca từ phản cảm, hình ảnh dung tục, phong cách biểu diễn quá đà, thậm chí cổ xúy lối sống tiêu cực, vi phạm pháp luật, thuần phong mỹ tục.

Tuy nhiên có thể thấy hiện nay dưới ảnh hưởng của công nghệ giải trí, truyền thông hiện đại các tác phẩm âm nhạc lệch chuẩn đã và đang lan truyền rất nhanh trong cộng đồng, điều này ảnh hưởng đến nhận thức của giới trẻ và cả trẻ em, những đối tượng chưa đủ khả năng nhận biết đúng sai trong nghệ thuật.

Vấn đề đặt ra là: thiếu nhi – thế hệ tương lai của đất nước – đang chịu ảnh hưởng như thế nào từ hiện tượng này, và đâu là giải pháp cần thiết để định hướng âm nhạc đúng đắn cho các em?

NỘI DUNG

1. Cơ sở lý thuyết

Khái niệm âm nhạc có lẽ nhiều người biết và rất thông dụng trong xã hội, ở đây chúng tôi muốn trực tiếp đi ngay vào các khái niệm liên quan trực tiếp đến bài viết.

- Âm nhạc lệch chuẩn

Trong khuôn khổ tham luận này, “âm nhạc lệch chuẩn” được hiểu là những sản phẩm âm nhạc có nội dung, ca từ, hình ảnh hoặc cách thể hiện đi ngược chuẩn mực văn hóa và giá trị đạo đức xã hội, gây tác động tiêu cực tới nhận thức, thị hiếu công chúng đặc biệt là giới trẻ và thiếu nhi. Thuật ngữ này bao hàm toàn bộ môi trường hoạt động âm nhạc (sáng tác, biểu diễn, quảng bá, truyền thông và tiếp nhận), phản ánh sự mất cân bằng giữa giá trị nghệ thuật và giá trị thương mại trong đời sống âm nhạc đương đại.

- Trẻ em

⁴ Đạo diễn Hoàng Duẩn - Tiến sĩ, Nghệ sĩ ưu tú, Phó trưởng Khoa Quản lý văn hoá, nghệ thuật - Trường Đại học văn hoá TP.HCM.

Luật về trẻ em năm 2016 có quy định, trẻ em là người dưới 16 tuổi, trẻ em có các quyền như:

+ Quyền được giáo dục, học tập và phát triển năng khiếu: *Trẻ em có quyền được giáo dục, học tập để phát triển toàn diện và phát huy tốt nhất tiềm năng của bản thân. Trẻ em được bình đẳng về cơ hội học tập và giáo dục; được phát triển tài năng, năng khiếu, sáng tạo, phát minh;*

+ Quyền được vui chơi giải trí: *Trẻ em có quyền vui chơi, giải trí; được bình đẳng về cơ hội tham gia các hoạt động văn hóa, nghệ thuật, thể dục, thể thao, du lịch phù hợp với độ tuổi;*

- Tâm lý trẻ em

Trẻ em được quy định là độ tuổi từ 0 - 16 tuổi. Trong đó giai đoạn từ 06 - 16 tuổi là giai đoạn trẻ em dần hình thành và hoàn thiện nhân cách của mình. Trong đó, độ tuổi 06 - 11 tuổi là giai đoạn mà hoạt động chủ yếu của giai đoạn này là học tập, bước vào các hoạt động trí nhớ, tư duy để trẻ bước vào trường học, đây là bước ngoặt quan trọng. Đến cuối độ tuổi này nhân cách của trẻ em được hình thành với những nếp sống, thói quen, những hành vi có ý thức, tự khép mình vào quy tắc xã hội hoặc theo những giá trị bản thân đã chấp nhận. Lứa tuổi này dễ được uốn nắn, nhưng phản chiều từ cha mẹ, gia đình, trường học cũng sẽ in sâu đậm trong lòng đứa trẻ. Độ tuổi từ 11 - 16 tuổi, “Thường các em chưa nhận thức được mặt tốt và mặt xấu ở trong xã hội trong khi đây là lứa tuổi hay tìm kiếm, thực nghiệm và lứa tuổi chống đối. Vì vậy các em cần có sự quan tâm hỗ trợ, dìu dắt hướng dẫn của người lớn. Các em từng bước tự chủ trong học tập và công việc. Vì vậy các em cần có chỗ dựa tình cảm của người thân để tâm sự và chia sẻ ý kiến, kinh nghiệm”⁵.

Có thể khẳng định rằng lứa tuổi thiếu nhi là giai đoạn con người không chỉ phát triển về mặt thể chất mà còn bắt đầu hình thành các đặc điểm nhân cách cơ bản. Đây là thời kỳ có nhiều biến động và chuyển biến phức tạp trong đời sống tâm lý. Những tác động từ môi trường gia đình, nhà trường và xã hội - dù trực tiếp hay gián tiếp - đều đóng vai trò quan trọng trong việc định hướng sự phát triển toàn diện của trẻ, góp phần hình thành bản sắc cá nhân và khả năng khẳng định bản thân trong đời sống xã hội

2. Thực trạng tiếp nhận ở thiếu nhi

2.1. Môi trường số khiến việc tiếp cận nhanh - khó kiểm soát

Theo khảo sát của Management and Sustainable Development Research Institute (MSD), 83% trẻ được khảo sát sử dụng điện thoại di động, và trong đó 76% sở hữu smartphone. Riêng với nhóm tuổi 12 - 17, có 87% trẻ em truy cập Internet mỗi ngày.

⁵ <https://bvndtp.org.vn/cac-giai-doan-phat-trien-tam-ly-cua-tre-tu-0-den-16-tuoi-tam-ly-tre-em/>

Thông kê khác tại Việt Nam có khoảng “83.9% trẻ em Việt Nam sử dụng smartphone; 86.1% sử dụng mạng xã hội; 97% sử dụng smartphone ít nhất mỗi ngày một giờ”. Với hơn 70% dân số dùng Internet, Việt Nam là quốc gia có tỷ lệ người dùng Internet cao. Việt Nam đang có khoảng 24,7 triệu trẻ em, chiếm gần 25% dân số⁶. Thực tế hiện nay trẻ em Việt Nam tiếp cận với Internet, các thiết bị kỹ thuật số từ rất sớm. 2/3 trẻ em có thể tiếp cận thiết bị kết nối Internet để học tập, giải trí, liên lạc với người thân và sinh hoạt hằng ngày. Theo UNICEF năm 2022 cho thấy 82% trẻ em Việt Nam có độ tuổi từ 12 - 13 tuổi sử dụng Internet hàng ngày, tỉ lệ này với độ tuổi là 14 - 15% là 93%, một con số không hề nhỏ⁷. Trong khi đó, nước ta hiện có khoảng 24,7 triệu trẻ em (tương đương 25% dân số). Số liệu từ báo cáo Vietnam Digital 2024 của We Are Social, Facebook hiện đang đứng đầu về lượng người dùng tại Việt Nam, trong khi TikTok cũng lọt vào top 5 nền tảng phổ biến nhất.⁸

Trong những năm gần đây, sự trỗi dậy của các nền tảng số (YouTube, TikTok, dịch vụ streaming) khiến trẻ em tiếp xúc âm nhạc chủ yếu qua thiết bị cá nhân, trong một hệ sinh thái nơi thuật toán ưu tiên nội dung giật gân/ “hot trend”. Thực tế thời sự tại Việt Nam cho thấy nhiều ca khúc có ca từ bị phản ánh là phản cảm, không phù hợp thuần phong mỹ tục vẫn lan tỏa mạnh; cơ quan quản lý và chính quyền địa phương đã phải ra văn bản định hướng, chấn chỉnh và đề nghị áp dụng chế tài. Tuy nhiên, trên nền tảng video ngắn, tín hiệu tương tác (view/like/share) được ưu tiên hơn chất lượng nội dung. Khi thiếu nhi xem/lướt vài clip có nhạc “đang trend”, thuật toán sẽ đề xuất thêm các bài tương tự, hình thành “vòng lặp gợi ý” khó kiểm soát ở cấp hộ gia đình/trường học. Cứ như thế việc các em đã xem 1 clip hoặc MV nào có các ca từ phản cảm thì lần sau các thuật toán sẽ tiếp tục gợi ý cho các em những clip hoặc MV tương tự, điều này khiến cho trẻ em cảm thấy những nội dung này trở nên bình thường.

Trong thời buổi hiện nay, nhiều phụ huynh lại thường hay “thưởng” cho con em mình những “thời gian” lướt mạng để người lớn “rảnh tay” làm việc khác, hoặc để tránh làm phiền nên đã giao điện thoại cho các em tự quyết muốn xem gì cũng được, cũng như việc giao điện thoại thông minh cho trẻ em từ sớm đã vô hình trung đã tạo điều kiện cho các em được xem những nội dung mà người lớn hoàn toàn không kiểm soát được.

2.2. Báo động về “âm nhạc lệch chuẩn”, sự vào cuộc của các cơ quan chức năng và sự lên tiếng của các bên liên quan

Sự xuất hiện tràn lan các ca khúc, các tác phẩm vi phạm thuần phong mỹ tục, chuẩn mực đạo đức, thậm chí vi phạm pháp luật cả trên không gian mạng và trong các

⁶ https://vietnamnet.vn/en/nearly-64-of-vietnamese-children-learn-online-safety-from-facebook-and-youtube-2345200.html?utm_source=chatgpt.com

⁷ <https://www.molisa.gov.vn/baiviet/239444>

⁸ <https://hanoionline.vn/nhieu-cam-bay-voi-tre-khi-su-dung-mang-xa-hoi-368430.htm>

chương trình biểu diễn trực tiếp trước công chúng đã gióng lên hồi chuông báo động. Để chấn chỉnh tình trạng nguy hiểm đó, các cơ quan quản lý đã vào cuộc. Cụ thể:

- Văn bản của Ban Tuyên giáo và Dân vận Thành ủy TP.Hồ Chí Minh (ngày 24/10/2025): Đề nghị “định hướng, chấn chỉnh hoạt động âm nhạc có biểu hiện lệch chuẩn văn hoá”, cân nhắc không mời nghệ sĩ có sản phẩm/biểu hiện lệch chuẩn tham gia sự kiện của TP.Hồ Chí Minh; đồng thời nêu đích danh một số nghệ sĩ trẻ và ca khúc dễ cảnh báo. Đây là tín hiệu quản lý cụ thể, kịp thời trước làn sóng nội dung lệch chuẩn lan rộng.

- Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch (ngày 27/10/2025): Thông điệp yêu cầu xử lý nghiêm tình trạng ca khúc lời lẽ phản cảm, lệch chuẩn văn hoá; nhấn mạnh trách nhiệm của người sáng tác - biểu diễn và các đơn vị phát hành/đơn vị tổ chức. Đây là cơ sở để các địa phương và ngành văn hoá triển khai chế tài.

- Các Sở Văn hoá, Thể thao và Du lịch các Tỉnh/Thành phố cũng đã có hướng xử lý trong việc không mời các ca sĩ có biểu hiện lệch chuẩn tham gia các sự kiện của địa phương, trong đó có Sở Văn hoá và Thể thao TP.Hồ Chí Minh⁹.

- Bên cạnh đó, nhiều cơ quan truyền thông, báo chí Trung ương và địa phương đã có hàng loạt tin, bài, phóng sự,... lên tiếng về thực trạng này.

Đáng chú ý là một số đơn vị quản lý nghệ sĩ, đơn vị tổ chức sự kiện/ biểu diễn hoặc trực tiếp các ca sĩ có những tác phẩm có liên quan được nhắc nhở, nêu tên đã chính thức lên tiếng xin lỗi, tạm dừng hoặc huỷ các show diễn sắp tới, khoá các MV trên các kênh youtube và một số nền tảng khác.

2.3. Dư luận xã hội: bình thường hoá “lệch chuẩn” và hiện tượng “bệnh vực thần tượng” mù quáng

Điều đáng quan tâm là sau khi có sự vào cuộc của các cơ quan chức năng, các cơ quan truyền thông thì bên cạnh những ý kiến cho rằng cần kiểm soát chặt chẽ, cấm sóng, cấm biểu diễn đối với những ca sĩ, hay đơn vị tổ chức sự kiện/biểu diễn có những vi phạm thì xuất hiện nhiều ý kiến cho rằng những việc “lệch chuẩn” như vậy là bình thường, (xem Rap là âm nhạc đường phố nên ai hát sao cũng được, loại hình đó là ngẫu hứng nên ca sĩ có quyền thêm/bớt trong lúc biểu diễn,...). Đáng chú ý là một số bạn khán giả trẻ, khán giả trong độ tuổi thiếu nhi lại bệnh vực thần tượng của mình. Bởi, với các em những ca khúc trước ca sĩ đó hát hay, được nhiều người khen ngợi thì ca khúc sau, tác phẩm sau cũng sẽ phải được khen ngợi. Tâm lý đám đông, không muốn làm người ngoài cuộc của “trend”, nên khi thấy bạn mình khen thì cũng khen theo cho đúng/hợp với bạn. Thậm chí là hát lại những ca từ, bắt chước, cover, chế ảnh, mô phỏng các clip viral,... theo thần tượng của mình trong cuộc sống hàng ngày. Ở lứa tuổi vị thành niên, nhu cầu thuộc về nhóm và khuynh hướng mô phỏng thần tượng rất

⁹<https://tuoitre.vn/so-van-hoa-noi-ve-viec-khong-moi-nghe-si-co-bieu-hien-lech-chuan-tham-du-su-kien-cua-tp-hcm-20251030161644883.htm>

manh. Khi thần tượng “đổi chuẩn”, một số em dịch chuyển thang giá trị, xem “gây sốc” là biểu hiện cá tính, khiến phản ứng xã hội (phê bình, chế tài) lại càng bị diễn giải như “bảo thủ/ cấm đoán”, tạo hiệu ứng đối kháng. Đây là tình trạng rất đáng báo động.

3. Hậu quả đối với thiếu nhi

Nhận thức: Nghệ thuật biểu diễn mang tính đặc thù, là loại hình tác động trực tiếp đến công chúng, ảnh hưởng sâu sắc đến tư tưởng, tình cảm, thậm chí nhận thức của người xem, đặc biệt là với trẻ em. Việc trẻ em tiếp xúc thường xuyên với ca từ phản cảm có thể làm bình thường hóa ngôn ngữ thô tục, làm mờ ranh giới đúng - sai trong cảm thụ nghệ thuật; nghiên cứu quốc tế cho thấy tần suất chủ đề tiêu cực trong nhạc phổ biến đã tăng đáng kể 20 năm qua, đặc biệt ở Hip Hop/R&B, đặt ra thách thức định hướng thưởng thức cho trẻ. Trẻ em vốn dễ bắt chước theo thần tượng của mình và các hình mẫu bên ngoài nên việc các em được tiếp xúc những ca khúc có ca từ vi phạm thuần phong, mỹ tục hay những câu hát “ngạo mạn” thách thức như “*Anh hát chơi chơi hơn một kiếp của nó đi làm*”, đến nội dung dung tục, cổ xuý lối sống lệch chuẩn như hát “*shisa*”, những câu nói lái dung tục “*Lào gì cũng t...*”,... trong các sản phẩm của những ca sĩ được giới trẻ “thần tượng” sẽ dẫn đến việc nhận thức sai lệch chuẩn mực trong giới trẻ, và ảnh hưởng đó sẽ kéo dài đến tận sau này khi đứa trẻ đã trưởng thành. Bởi ở tuổi thiếu nhi, thiếu niên là giai đoạn trẻ em đang dần hoàn thiện thể chất, tinh thần đặc biệt là nhân cách của mình, việc gì đã in vào trí nhớ sẽ rất khó phai. Nguy hại hơn từ những ảnh hưởng tiêu cực của ca khúc trên sẽ làm cạn kiệt vốn ngôn từ tiếng Việt trong trẻ em, làm mất đi sự trong sáng và phong phú của tiếng Việt. Trong giai đoạn toàn cầu hoá, việc giữ gìn sự trong sáng của tiếng Việt đối với trẻ em là điều vô cùng hệ trọng.

Hành vi: trẻ có xu hướng bắt chước phong cách ăn mặc, biểu cảm, lời nói trong MV và clip ngắn mà thần tượng của mình đã thực hiện. Nguy hại hơn là bắt chước các hành vi có thể dẫn đến vi phạm pháp luật như: hút thuốc khi chưa đủ tuổi, uống rượu bia khi lái xe, lái xe chạy xe quá tốc độ, sử dụng ngôn từ bạo lực thậm chí sử dụng vũ khí (súng, dao, gậy,...) trong việc giải quyết các tranh chấp, bất đồng với bạn bè như trong các MV của thần tượng.

Cảm xúc - tâm lý: việc bị phơi nhiễm lâu dài với nội dung lệch chuẩn trong âm nhạc có thể làm giảm năng lực đồng cảm, làm nghèo nàn cảm xúc thẩm mỹ. Tiếp xúc với “rác âm nhạc” càng lâu sẽ làm ảnh hưởng đến cảm xúc và thẩm mỹ của thiếu nhi bởi các em sẽ khó phân biệt đâu là đúng - sai, hay - dở. Nếu “thần tượng” của các em bị “lên án” mà các em chưa đủ khả năng để phân biệt rạch ròi giá trị của tác phẩm sẽ dẫn đến cảm xúc thất vọng, không hiểu nên phải phản ứng như thế nào. Điều này dễ dẫn đến tâm lý của trẻ em “chai sạn” trong thưởng thức âm nhạc nói riêng và nghệ thuật nói chung. Không chỉ ảnh hưởng đến cảm xúc, tâm lý của trẻ em mà khi những việc bất bình thường trở thành bình thường như “rác âm nhạc hiện nay” được lặp đi lặp lại sẽ rất nguy hại, ảnh hưởng đến quá trình hình thành các tiêu chuẩn đạo đức của trẻ em, thế hệ tương lai của đất nước.

4. Nguyên nhân chủ yếu

Hiện tượng “âm nhạc lệch chuẩn” đang làm “náo loạn” không gian mạng hiện nay, xuất phát từ nhiều nguyên nhân trong đó có các nguyên nhân chủ yếu sau đây:

Thị trường giải trí nói chung, âm nhạc nói riêng đang cuốn theo cơn lốc lợi nhuận với các tiêu chí đo lường “viral”, ưu tiên lượt xem, chia sẻ hơn chất lượng nội dung. Trong khi đó sự phát triển của công nghệ thông tin và các nền tảng mạng xã hội đã tạo điều kiện cho người xem, trong đó có trẻ em tiếp cận các sản phẩm âm nhạc này một cách quá dễ dàng. Việc tiếp cận của trẻ em với internet giữa thành thị và nông thôn, miền núi vùng sâu vùng xa không còn quá xa như trước đây. Nghiên cứu cho thấy “việc sử dụng Internet của các trẻ em vùng sâu, vùng xa hay dân tộc thiểu số hoàn toàn không có khác biệt so với thành phố hay vùng trung tâm. VNPT đã phủ sóng tới 97% 3G, 4G còn mạng cáp thì khoảng 100% các xã. Trẻ em có thể tiếp cận với Internet không phải quá đắt để sử dụng hàng ngày”¹⁰.

Khoảng trống âm nhạc dành cho thiếu nhi là một trong những nguyên nhân quan trọng dẫn đến thực trạng trên. Sản phẩm âm nhạc mới dành cho trẻ em hiện nay quá ít, rất khó cạnh tranh với dòng nhạc thị trường dễ lan truyền. Các chương trình âm nhạc cho trẻ em dường như thiếu vắng trên các kênh chính thống cũng như trong các sản phẩm trên mạng xã hội.

Quản lý hoạt động văn hoá nghệ thuật trên nền tảng số còn nhiều bất cập. Nếu các chương trình nghệ thuật biểu diễn trước công chúng còn được Hội đồng nghệ thuật duyệt, góp ý trước khi công diễn chính thức trước khán giả trong khi đó các sản phẩm được phát hành trên các nền tảng số dường như không được kiểm duyệt, chỉ có hậu kiểm tức khi sản phẩm được phát hành một thời gian, nếu có vi phạm thì cơ quan quản lý mới vào cuộc xử lý. Các văn bản quy phạm pháp luật liên quan đến lĩnh vực tổ chức biểu diễn, cũng như sản phẩm nghệ thuật trên các kênh truyền thông chưa được đầy đủ, rõ ràng.

Thiếu nhân lực cho công tác hậu kiểm các chương trình nghệ thuật đã được cấp phép. Có một thực tế là khi đã được hội đồng nghệ thuật góp ý chỉnh sửa để được cấp phép tổ chức biểu diễn, nhưng khi công diễn ca sĩ hoặc đơn vị tổ chức vẫn không chỉnh sửa theo nội dung yêu cầu, hoặc tự thêm lời khác vào như trường hợp của Jack vừa qua là một ví dụ điển hình.

Các khoản phạt chế tài với công ty, ca sĩ có vi phạm trong thời gian qua chưa đủ sức răn đe. Từ đó đứng trước lợi nhuận khổng lồ và các chiêu trò được gán mác “chiều lòng khán giả trẻ” các đơn vị, công ty sẵn sàng chịu phạt để vẫn có được lượng “fan” trung thành hùng hậu không chỉ tại show diễn trực tiếp và còn là lượt xem, lượt chia sẻ trên các nền tảng mạng xã hội khác.

¹⁰ <https://www.molisa.gov.vn/baiviet/239444>

Công tác giáo dục nghệ thuật dành cho trẻ em trong nhà trường hiện nay chưa thực sự hiệu quả. Thời gian học, công cụ/phương tiện và kỹ năng hướng dẫn của thầy cô giáo giảng dạy âm nhạc trong học đường còn nhiều vấn đề. Giảng dạy âm nhạc trong trường học không chỉ là dạy ca, múa, nhạc cụ mà còn phải dạy cho các em hiểu, biết phân tích lời bài hát, biết được thể nào là ca từ đúng, hay, có nội dung tốt và ngược lại.

Gia đình và nhà trường đang thiếu sự đồng hành trong giáo dục âm nhạc cho con cái. Việc giáo dục nghệ thuật nói chung và âm nhạc nói riêng rất cần cha mẹ cùng trẻ em tham gia thảo luận, trao đổi và hãy xem đó như một biện pháp giáo dục nghệ thuật hiệu quả.

5. Gợi ý một vài giải pháp

5.1. Các cấp quản lý văn hoá nghệ thuật, truyền thông

- Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch cần hoàn thành *Luật về Nghệ thuật biểu diễn* với những qui định rõ ràng về nghệ thuật biểu diễn trong đó có âm nhạc. Cần phải có những qui định cụ thể về: ca từ, trang phục, thể nào là vi phạm thuần phong mỹ tục? thể nào là ca từ dung tục? các qui định về nói láy, nói nhại, ẩn ý làm cho người khác hiểu nhầm,...;

- Cơ quan quản lý nghệ thuật và nền tảng số cần hoàn thiện tiêu chí, quy trình xếp loại nội dung âm nhạc trực tuyến theo độ tuổi; phối hợp nền tảng tăng khả năng phát hiện/giảm phân phối khi sản phẩm có vi phạm. Những vụ việc gần đây cho thấy trước áp lực dư luận và chế tài đang trở thành động lực để các cá nhân, đơn vị và cả người nghe tự điều chỉnh.

- Chế tài nhất quán với cá nhân, tổ chức có sản phẩm âm nhạc vi phạm thuần phong mỹ tục trong các chương trình nghệ thuật cũng như trên không gian mạng như: cấm sóng, không mời biểu diễn, phạt hành chính đủ sức răn đe,... Tăng cường sử dụng công nghệ để công tác kiểm duyệt/hậu kiểm các sản phẩm âm nhạc trên môi trường số được thuận lợi, nhanh chóng.

- Khuyến khích, tài trợ sáng tác phát hành các sản phẩm âm nhạc dành cho thiếu nhi vừa hấp dẫn, vừa có giá trị. Tổ chức các đợt liên hoan âm nhạc dành cho thiếu nhi bằng nhiều hình thức, qui mô khác nhau. Kịp thời khen thưởng, động viên các cá nhân, đơn vị có sản phẩm âm nhạc dành cho thiếu nhi có giá trị nghệ thuật, lại vừa thu hút khán giả.

- Quản lý ca sĩ, nghệ sĩ sáng tạo bằng quyền lực mềm. Các tổ chức như *Hội Âm nhạc*, *Hội Nghệ sĩ*,... cần tăng cường công tác làm cầu nối trao đổi thông tin giữa cơ quan quản lý và các nghệ sĩ, đơn vị sản xuất, phát hành các sản phẩm âm nhạc. Từ đó tạo sự đồng cảm, hỗ trợ cho nghệ sĩ sáng tác, công bố tác phẩm mới dành cho thiếu nhi. Hội Âm nhạc cần phối hợp, liên kết với cơ quan quản lý, Đài Phát thanh Truyền hình để tổ chức các cuộc thi sáng tác, biểu diễn, phân phối sản phẩm âm nhạc dành

cho thiếu nhi. Các thông tin chính sách, động thái của Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch và Sở Văn hóa, Thể thao TP.Hồ Chí Minh thời gian qua là tiền đề để chuẩn hóa hệ sinh thái quản lý âm nhạc trong thời gian tới.

5.2. Ngành giáo dục và trường học

- Tăng cường công tác giáo dục nghệ thuật trong trường học trong đó có âm nhạc. Ngoài việc mời những nghệ sĩ giỏi nghề, có kỹ năng nghề nghiệp cao, uy tín để giảng nghệ thuật cho các em thì cũng cần đặt tiêu chí giảng dạy âm nhạc trong học đường cần phải giúp cho các em biết phân tích tác phẩm âm nhạc, để từ đó các em được trang bị “hệ miễn dịch” với âm nhạc vi phạm thuần phong mỹ tục, âm nhạc có ca từ không chuẩn mực,... Các tổng thuật học thuật cho thấy giáo dục âm nhạc có hiệu quả tích cực lên trí tuệ cảm xúc và kỹ năng xã hội của trẻ. Giáo trình giảng dạy âm nhạc trong trường học cũng phải được soạn thảo khoa học, tùy theo từng độ tuổi vì với mỗi độ tuổi thì các em có độ tiếp cận và hiểu biết khác nhau với âm nhạc.

- Tăng cường các buổi, giờ dạy về dân ca, âm nhạc truyền thống cho trẻ em, hình thành trong nhận thức và tư duy thẩm mỹ của các em về nghệ thuật dân tộc từ rất sớm, giúp các em có nền tảng văn hoá nghệ thuật dân tộc vững vàng. Tổ chức “Âm nhạc học đường”, khuyến khích sáng tác, biểu diễn phù hợp lứa tuổi; lồng ghép kỹ năng phân tích truyền thông (media literacy) trong hoạt động ngoại khóa. Nhiều công trình nghiên cứu đã cho ra kết quả hệ thống cho thấy giáo dục âm nhạc đúng chuẩn nâng cao trí tuệ cảm xúc, hợp tác xã hội, thành tích học tập - khẳng định vai trò “đôi trọng tích cực” của âm nhạc lành mạnh.

- Lồng ghép liệu pháp dựa trên âm nhạc (music - based therapy) ở môi trường học đường/cộng đồng cho nhóm trẻ dễ tổn thương; các tổng quan hệ thống và thử nghiệm ngẫu nhiên gần đây cho thấy can thiệp âm nhạc cải thiện kỹ năng xã hội, ngôn ngữ và sức khỏe tinh thần.

5.3. Nghệ sĩ/ ca sĩ và các đơn vị sản xuất, phát hành sản phẩm

- Nghệ sĩ và nhà sản xuất, phát hành các sản phẩm cần nâng cao trách nhiệm xã hội khi biểu diễn, phát hành các sản phẩm âm nhạc đặc biệt là sản phẩm âm nhạc dành cho trẻ em. Tránh việc lợi dụng “tự do sáng tạo” để biện minh cho ca từ phản cảm; chủ động tham gia các cuộc thi sáng tác, biểu diễn, phân phối sản phẩm âm nhạc mới cùng cơ quan quản lý và truyền thông.

- Nghệ sĩ/ ca sĩ chủ động trang bị kiến thức về văn hoá nghệ thuật, nghệ thuật truyền thống và pháp luật về nghệ thuật biểu diễn.

5.4. Gia đình

Gia đình cần đồng hành chọn lọc nội dung với con em mình. Có thể dùng chính ca từ để trò chuyện về các chủ đề nhạy cảm (giới, bạo lực, chất kích thích), biến nghe nhạc thành hoạt động giáo dục cảm xúc - đạo đức; thiết lập giới hạn thời gian và bối cảnh nghe cho các em thiếu nhi.

KẾT LUẬN

Âm nhạc có vai trò đặc biệt trong việc hình thành và phát triển đời sống tinh thần của trẻ em. Tuy nhiên, nếu nội dung bị pha tạp, lệch chuẩn, âm nhạc có thể trở thành yếu tố tác động tiêu cực đến nhân cách và nhận thức của trẻ. Do đó, việc bảo vệ trẻ em trước ảnh hưởng này cần có sự phối hợp đồng bộ giữa gia đình, nhà trường, cơ quan quản lý văn hóa, các nghệ sĩ và nền tảng truyền thông số.

Cùng với hệ thống chính sách, pháp luật minh bạch và trách nhiệm xã hội của các chủ thể sáng tạo, cần xây dựng cơ chế khuyến khích, khen thưởng các sản phẩm âm nhạc dành cho thiếu nhi có giá trị giáo dục - thẩm mỹ. Khi trẻ em được trang bị “miễn dịch” văn hóa từ sớm, xã hội có thể từng bước định hướng lại môi trường âm nhạc theo hướng trong sáng, nhân văn và lành mạnh.

Tài liệu tham khảo

1. VTV.vn. *Chấn chỉnh âm nhạc lệch chuẩn trong thị trường Việt*. (truy cập 2025-11-06). [BAO DIEN TU VTV](#)
2. VTV.vn. *Bộ VHTTDL yêu cầu xử lý nghiêm hiện tượng ca khúc lệch chuẩn văn hóa*. 27/10/2025. [BAO DIEN TU VTV](#)
3. VTV9. *TP.HCM chấn chỉnh hoạt động âm nhạc lệch chuẩn*. (truy cập 2025-11-06). [vtv9.vtv.vn](#)
4. Tuổi Trẻ. *Hoạt động âm nhạc lệch chuẩn: Sai và sửa*. 01/11/2025. [TUOI TRE ONLINE](#)
5. Tuổi Trẻ. *Sao có thể hả hê khi nghe ca từ lệch chuẩn của Jack?* 28/10/2025. [TUOI TRE ONLINE](#)
6. Tuổi Trẻ. *Ca từ của Jack, HIEUTHUAI, Pháo có biểu hiện lệch chuẩn: phải định hướng, chấn chỉnh lại và xử lý*. 26/10/2025. [TUOI TRE ONLINE](#)
7. Tuổi Trẻ. *Chế tài nghệ sĩ lệch chuẩn văn hóa: Sẽ nhân rộng toàn quốc...* 28/10/2025. [TUOI TRE ONLINE](#)
8. Tuổi Trẻ. *Không mời nghệ sĩ có sáng tác, hành vi lệch chuẩn dự các sự kiện của TP.HCM*. 25/10/2025. [TUOI TRE ONLINE](#)
9. Tuổi Trẻ – Tag. *Âm nhạc lệch chuẩn*. (tổng hợp bài viết liên quan). [TUOI TRE ONLINE](#)
10. Tuổi Trẻ. *Sở Văn hóa nói về việc ‘không mời nghệ sĩ có biểu hiện lệch chuẩn’...* 30/10/2025. [TUOI TRE ONLINE](#)
11. Tuổi Trẻ. *Tín hiệu tích cực từ việc chấn chỉnh ca sĩ có ca từ “lệch chuẩn”*. 29/10/2025. [TUOI TRE ONLINE](#)
12. Sóng Trẻ. *Ngôn ngữ âm nhạc lệch chuẩn trở thành “chất độc văn hóa” đối với giới trẻ*. 02/11/2025. <https://songtre.com.vn/>

13. <https://thuvienphapluat.vn/chinh-sach-phap-luat-moi/vn/ho-tro-phap-luat/tu-van-phap-luat/42052/tre-em-la-nguoi-bao-nhieu-tuoi> (truy cập 2/11/2025)

Nghiên cứu & khuyến nghị quốc tế

13. Blasco-Magraner J.S. et al. *Effects of the Educational Use of Music on 3- to 12-Year-Old Children's Emotional Development: A Systematic Review*. **Int. J. Environ. Res. Public Health** (2021). [PubMed Central+1](#)
14. Kwon L. et al. *Trends in Positive, Negative, and Neutral Themes of Popular Music From 1998 to 2018: Observational Study*. **JMIR Pediatr. Parent.** (2021). [PubMed Central+1](#)
15. AACAP (American Academy of Child & Adolescent Psychiatry). *The Influence of Music and Music Videos (Facts for Families No.40)*. (truy cập 2025-11-06). [AACAP+1](#)
16. Huang X. et al. *Effectiveness of Music-Based Therapy on Adolescents and Children: A Systematic Review*. **Children and Youth Services Review** (2025). [ScienceDirect+1](#)
17. Zhou Z. et al. *A randomized controlled trial of the efficacy of music therapy for children with ASD*. **Brain & Cognition** (2025). [ScienceDirect](#)
18. Policy Statement – Impact of Music, Music Lyrics, and Music Videos on Children and Youth. (Tổng quan chính sách y khoa). PubMed record (2009).

GIÁO DỤC ÂM NHẠC THIẾU NHI DƯỚI GÓC NHÌN THIẾT CHẾ VĂN HÓA (ĐỀ XUẤT MÔ HÌNH “THIẾT CHẾ GIÁO DỤC ÂM NHẠC THIẾU NHI” TẠI THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH)

TS, ĐD Trịnh Đăng Khoa¹

Tóm tắt

Giáo dục âm nhạc thiếu nhi là một bộ phận quan trọng của giáo dục văn hóa nghệ thuật, góp phần nuôi dưỡng nhân cách, phát triển cảm xúc thẩm mỹ và năng lực sáng tạo của trẻ em - những yếu tố nền tảng cho hình thành phẩm chất văn hóa con người Việt Nam trong thời kỳ hội nhập. Bài tham luận tiếp cận giáo dục âm nhạc thiếu nhi từ góc nhìn thiết chế văn hóa - coi đây là một cấu trúc xã hội đặc biệt, nơi kết nối giữa chính sách văn hóa, phát triển con người và công nghiệp văn hóa sáng tạo. Trên cơ sở kế thừa quan điểm của UNESCO (2006, 2024), Americans for the Arts (2014, 2023) và các quan điểm nghiên cứu văn hóa nghệ thuật trong nước, bài viết phân tích cơ sở lý luận và thực tiễn của giáo dục âm nhạc thiếu nhi tại Thành phố Hồ Chí Minh. Trong bối cảnh tái cấu trúc hệ thống đơn vị sự nghiệp công lập và thực thi chính quyền đô thị hai cấp, bài tham luận nhấn mạnh sự cần thiết của việc hình thành thiết chế văn hóa chuyên ngành mới, đảm đương chức năng giáo dục nghệ thuật ngoài nhà trường, đáp ứng quyền văn hóa của trẻ em và nhu cầu phát triển công nghiệp văn hóa địa phương. Kết quả nghiên cứu đề xuất mô hình “Thiết chế giáo dục âm nhạc thiếu nhi” - kết hợp giữa chức năng giáo dục, sáng tạo, biểu diễn và truyền thông, hoạt động theo cơ chế liên kết ba bên (Nhà nước - Nhà trường - Xã hội). Mô hình này được kỳ vọng trở thành giải pháp khả thi cho Thành phố Hồ Chí Minh trong việc hiện đại hóa hệ thống thiết chế văn hóa, đào tạo nguồn nhân lực sáng tạo và củng cố vị thế “thành phố văn hóa sáng tạo” trong chiến lược phát triển văn hóa Việt Nam đến năm 2030.

Từ khóa: âm nhạc thiếu nhi, công nghiệp văn hóa, giáo dục văn hóa nghệ thuật, thiết chế giáo dục âm nhạc thiếu nhi.

1. Mở đầu

Giáo dục âm nhạc thiếu nhi là lĩnh vực kết hợp giữa nghệ thuật và giáo dục, hướng tới mục tiêu hình thành nhân cách, cảm xúc thẩm mỹ và năng lực sáng tạo cho thế hệ trẻ. Trong thời đại công nghiệp sáng tạo, âm nhạc thiếu nhi không chỉ mang chức năng giải trí, mà còn là phương tiện quan trọng trong giáo dục văn hóa, xã hội và con người. Đặc biệt, tại Thành phố Hồ Chí Minh - đô thị

¹ Chủ tịch Hội đồng Trường Đại học Văn hóa TP.HCM.

năng động, nơi đang hướng đến mô hình “thành phố sáng tạo về văn hóa nghệ thuật” - hoạt động âm nhạc thiếu nhi vừa thể hiện giá trị văn hóa cộng đồng, vừa là hạ tầng đào tạo nguồn nhân lực văn hóa tương lai.

Từ góc nhìn thiết chế văn hóa, giáo dục âm nhạc thiếu nhi không chỉ là hoạt động giáo dục nghệ thuật trong trường học mà là một cấu phần trong hệ sinh thái văn hóa, đảm nhiệm vai trò trung gian giữa chính sách văn hóa, nhu cầu phát triển con người và công nghiệp văn hóa sáng tạo. Trong bối cảnh Việt Nam thực thi chính quyền đô thị hai cấp và tái cấu trúc các đơn vị sự nghiệp công lập, việc hình thành các thiết chế văn hóa chuyên ngành mới - tinh gọn, hiệu năng và hiệu quả - trở thành yêu cầu cấp bách nhằm duy trì và phát triển chức năng giáo dục thẩm mỹ, đáp ứng quyền tiếp cận văn hóa của trẻ em.

2. Cơ sở khoa học

2.1. Khái niệm thiết chế văn hóa

Theo UNESCO (2006, 2024), thiết chế văn hóa là hệ thống các tổ chức, không gian, chính sách và nguồn lực xã hội nhằm bảo tồn, sáng tạo, phổ biến và giáo dục giá trị văn hóa. Thiết chế văn hóa không chỉ là cơ sở vật chất mà còn là hạ tầng xã hội của sự học tập văn hóa suốt đời, đảm bảo kết nối giữa chính sách công, cộng đồng và hoạt động sáng tạo. Trong công nghiệp văn hóa hiện đại, thiết chế văn hóa được coi là “hạ tầng mềm” thúc đẩy sáng tạo, phát triển thị trường nghệ thuật và giáo dục công dân văn hóa.

Ở Việt Nam, Hoàng Vinh (2008) và Đoàn Văn Chúc (1997) xác định thiết chế văn hóa là công cụ thể chế hóa hoạt động văn hóa nghệ thuật, có vai trò duy trì trật tự xã hội và định hướng giá trị thẩm mỹ cộng đồng. Trong bối cảnh cải cách hành chính, việc sáp nhập hoặc giải thể các đơn vị sự nghiệp văn hóa công lập được xem là giải pháp tinh gọn bộ máy, nhưng không thể dẫn đến triệt tiêu chức năng giáo dục nghệ thuật. Ngược lại, đó là cơ hội để tái cấu trúc và hình thành các thiết chế văn hóa chuyên ngành mới, phù hợp hơn với yêu cầu phát triển công nghiệp văn hóa và hội nhập quốc tế.

Vì vậy, thiết chế giáo dục âm nhạc thiếu nhi cần được hiểu như một thiết chế văn hóa chuyên biệt (chuyên sâu, đặc thù), kết hợp chức năng giáo dục, sáng tạo, biểu diễn và truyền thông, nhằm thực thi chính sách văn hóa, phát triển con người và đóng góp cho hệ sinh thái công nghiệp văn hóa sáng tạo.

2.2. Quan điểm học thuật quốc tế và Việt Nam

UNESCO (2024), trong *Culture and Arts Education Framework*, coi giáo dục văn hóa - nghệ thuật là “một lợi ích chung của nhân loại (a common good)”, gắn liền với các Mục tiêu Phát triển Bền vững, đặc biệt về giáo dục chất lượng và về việc làm sáng tạo. UNESCO đưa ra bốn hình thức học tập qua nghệ thuật: *học về nghệ thuật, học trong nghệ thuật, học với nghệ thuật và học thông qua*

nghệ thuật - khẳng định vai trò của nghệ thuật trong phát triển toàn diện con người. Giáo dục nghệ thuật phải đảm bảo tính bao trùm, đa dạng văn hóa và cơ hội bình đẳng, đồng thời được thực hiện không chỉ trong trường học mà còn thông qua các thiết chế văn hóa cộng đồng (UNESCO, 2024).

Theo *Americans for the Arts* (2023), giáo dục nghệ thuật là “một phần thiết yếu của giáo dục toàn diện”, góp phần hình thành tư duy phản biện, năng lực sáng tạo và phẩm chất xã hội. Nghệ thuật giúp học sinh phát triển kỹ năng hợp tác, tự tin và tư duy linh hoạt. Báo cáo *A Shared Endeavor* (2014) nhấn mạnh: “Giáo dục nghệ thuật không chỉ dạy về nghệ thuật, mà dạy cách con người hiểu thế giới và bản thân mình.” Đây chính là luận điểm nền tảng để xác lập mô hình thiết chế giáo dục âm nhạc thiếu nhi như một cơ chế phát triển con người sáng tạo trong xã hội tri thức.

Các học giả Việt Nam tiếp cận giáo dục âm nhạc từ góc nhìn văn hóa học và giáo dục nghệ thuật. Nguyễn Thị Mỹ Liêm (2025) khẳng định: “Âm nhạc là phương tiện mạnh mẽ nhất để giáo dục con người”, giúp hình thành cảm xúc thẩm mỹ và hành vi nhân văn. Trịnh Đăng Khoa (2025) tiếp cận giáo dục âm nhạc thiếu nhi như một hoạt động văn hóa có cấu trúc, gồm ba phân hệ: *sáng tạo - phân phối - hưởng thụ*, trong đó giáo dục đóng vai trò trung tâm để tái tạo giá trị văn hóa. Hoàng Vinh (2008) khẳng định rằng hoạt động văn hóa nghệ thuật là hoạt động đặc biệt của con người - vừa sáng tạo giá trị, vừa giáo dục nhân cách, cho thấy mối liên hệ nội tại giữa nghệ thuật và phát triển con người.

Từ đó, giáo dục âm nhạc thiếu nhi ở Việt Nam cần được định vị như một hoạt động văn hóa mang tính giáo dục và xã hội, nơi nghệ thuật không chỉ được dạy mà còn được sống, được trải nghiệm và trở thành phương tiện hình thành bản sắc văn hóa cho thế hệ trẻ.

3. Cơ sở thực tiễn

Tại Thành phố Hồ Chí Minh, giáo dục âm nhạc thiếu nhi phát triển trong hai hệ thống: giáo dục chính quy và giáo dục ngoài nhà trường thông qua thiết chế văn hóa. Trong trường học, môn âm nhạc là thành phần bắt buộc của chương trình giáo dục phổ thông 2018, góp phần phát triển năng lực thẩm mỹ và biểu đạt cho học sinh. Tuy nhiên, việc dạy học chủ yếu thiên về kỹ năng hát, nghe, ít hoạt động sáng tạo và biểu diễn.

Ngoài nhà trường, hệ thống các thiết chế văn hóa như Nhà Thiếu nhi Thành phố, Nhà Văn hóa Thanh niên, Trung tâm Văn hóa Thành phố, Đài Truyền hình Thành phố Hồ Chí Minh (HTV) và các nhà văn hóa quận, huyện tổ chức nhiều hoạt động nghệ thuật thiếu nhi. Các chương trình như *Tiếng hát măng non*, *Ước mơ xanh*, *Liên hoan ca múa nhạc thiếu nhi...* đã góp phần phát hiện, bồi dưỡng tài năng và tạo không gian sáng tạo. Tuy nhiên, các hoạt động

này còn thiếu tính hệ thống, thiếu chiến lược phát triển dài hạn và cơ chế liên kết giữa giáo dục - văn hóa - truyền thông.

Đặc biệt, trong quá trình sáp nhập và tinh gọn các đơn vị sự nghiệp công lập, một số thiết chế văn hóa mất đi tính chuyên biệt, dẫn đến khoảng trống trong việc tổ chức giáo dục nghệ thuật ngoài nhà trường. Điều này đặt ra nhu cầu cấp thiết phải xây dựng mô hình thiết chế giáo dục chuyên ngành - vừa đáp ứng chức năng công, vừa gắn với thực tiễn phát triển công nghiệp văn hóa tại địa phương.

4. Đề xuất mô hình “Thiết chế giáo dục âm nhạc thiếu nhi”

Mô hình Thiết chế giáo dục âm nhạc thiếu nhi (TCGDANTN) được đề xuất như một thiết chế văn hóa chuyên ngành, kết hợp giữa chức năng giáo dục, sáng tạo, biểu diễn và truyền thông. Thiết chế này hướng tới việc kết nối Nhà nước - Nhà trường - Xã hội trong một mô hình vận hành linh hoạt, hiệu quả và bền vững.

Cấu trúc của thiết chế bao gồm các không gian hoạt động tích hợp: lớp học âm nhạc, sân khấu mini, phòng thu, thư viện âm nhạc số và khu trải nghiệm dân ca - nhạc cụ truyền thống. Hoạt động được chia theo bốn nhóm chương trình: giáo dục cơ bản (học âm nhạc), giáo dục trải nghiệm (tham quan, biểu diễn cộng đồng), giáo dục truyền thông (ứng dụng công nghệ số, sản xuất âm nhạc thiếu nhi) và hợp tác quốc tế (trao đổi nghệ thuật, dự án UNESCO).

Thiết chế này có tác động đa chiều: (1) tái cấu trúc hệ thống thiết chế văn hóa sau sáp nhập, khẳng định chức năng phục vụ công trong giáo dục nghệ thuật; (2) bảo đảm quyền văn hóa và quyền tiếp cận nghệ thuật của trẻ em; (3) tạo nền tảng đào tạo nhân lực sáng tạo cho công nghiệp văn hóa; và (4) đưa Thành phố Hồ Chí Minh trở thành trung tâm giáo dục - sáng tạo nghệ thuật của khu vực phía Nam.

5. Tạm kết

Giáo dục âm nhạc thiếu nhi, nhìn từ góc độ thiết chế văn hóa, là sự kết hợp hài hòa giữa chính sách văn hóa, phát triển con người và công nghiệp sáng tạo. Trong bối cảnh tái cấu trúc các đơn vị sự nghiệp công lập và tinh gọn bộ máy hành chính, việc hình thành Thiết chế giáo dục âm nhạc thiếu nhi là một bước đi cần thiết nhằm duy trì chức năng giáo dục thẩm mỹ, nâng cao năng lực sáng tạo của thế hệ trẻ và bảo đảm quyền văn hóa cho mọi công dân. Đây cũng là mô hình có khả năng nhân rộng, góp phần hiện thực hóa Chiến lược phát triển văn hóa Việt Nam đến năm 2030, trong đó giáo dục nghệ thuật được coi là động lực phát triển con người toàn diện, xã hội nhân văn và công nghiệp văn hóa bền vững.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Tài liệu trong nước

1. Bộ Giáo dục và Đào tạo. (2018). *Chương trình Giáo dục phổ thông tổng thể 2018*.
2. Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch. (2021). *Chiến lược phát triển văn hóa Việt Nam đến năm 2030*.
3. Đoàn Văn Chúc. (1997). *Nhập môn văn hóa học*. Hà Nội: Nxb Đại học Quốc gia Hà Nội.
4. Trịnh Đăng Khoa. (2025). *Giáo dục văn hóa nghệ thuật nhìn từ hoạt động âm nhạc thiếu nhi ở TP.HCM*. Tham luận, Trường Đại học Văn hóa TP.HCM.
5. Nguyễn Thị Mỹ Liêm. (2025). *Âm nhạc giáo dục nhân cách và nhân cách trong âm nhạc*. Tham luận, Hội đồng lý luận phê bình văn học, nghệ thuật Thành phố Hồ Chí Minh.
6. Hoàng Vinh. (2008). *Cơ sở lý luận văn hóa học*. Hà Nội: Nxb Văn hóa Thông tin.
7. Nguyễn Quang Vinh. (2022). *Hoạt động biểu diễn âm nhạc thiếu nhi - Thiếu chiến lược phát triển*. Tham luận, Hội đồng lý luận phê bình văn học, nghệ thuật trung ương.

Tài liệu nước ngoài

1. Americans for the Arts. (2014). *A Shared Endeavor: Arts Education for America's Students*. <https://www.nationalartsstandards.org/sites/default/files/A%20Shared%20Endeavor%209.15.14.pdf> (truy cập ngày 08/11/2025).
2. Americans for the Arts. (2023). *Arts Ask for More: Arts Education Facts*. https://artsaskformore.artsusa.org/artsed_facts/001.html (truy cập ngày 08/11/2025).
3. UNESCO. (2006). *Road Map for Arts Education*. Lisbon: UNESCO World Conference on Arts Education. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000384200> (truy cập ngày 08/11/2025).
4. UNESCO. (2024). *Culture and Arts Education Framework*. https://www.unesco.org/sites/default/files/medias/fichiers/2024/02/WCCAE_UNESCO%20Framework_EN_0.pdf (truy cập ngày 08/11/2025).

CÁC BIỂU HIỆN LỆCH CHUẨN TRONG SÁNG TÁC VÀ BIỂU DIỄN ÂM NHẠC - NGUYÊN NHÂN VÀ GIẢI PHÁP

*ThS. Nguyễn Cẩm Lệ
Sở Văn hóa và Thể thao TP.Hồ Chí Minh¹*

1. MỞ ĐẦU

Bất cứ loại hình nghệ thuật nào cũng có năm chức năng cơ bản: chức năng giáo dục tình cảm xã hội, chức năng nhận thức, chức năng thẩm mỹ, chức năng thông tin giao tiếp, chức năng giải trí. Riêng với âm nhạc, chức năng xã hội của nó mạnh mẽ nhất, lan tỏa nhất, những ca khúc cộng đồng có thể lôi kéo hàng trăm, hàng nghìn người cùng hưởng ứng, những nhạc phẩm hay có sức sống vượt thời gian và không gian. Chức năng này chúng ta có thể thấy rõ nhất qua các ca khúc trong thời kỳ kháng chiến chống Pháp, chống Mỹ. Có thể nói chính những ca khúc hào hùng ấy đã thổi bùng ngọn lửa, khí thế cách mạng góp phần vào chiến thắng của dân tộc. Nhưng cũng chính với chức năng này nếu âm nhạc không có được sự định hướng thẩm mỹ thì sự lan tỏa của nó sẽ trở thành “thảm họa”.

Từ khi hội nhập, “mở cửa”, đất nước đã có một vận hội mới, hòa chung với thế giới để phát triển về nhiều mặt: khoa học kỹ thuật, kinh tế, giáo dục, nghệ thuật,... Đời sống người dân đã thay đổi rõ rệt, ngày càng được nâng cao về sinh hoạt vật chất lẫn tinh thần. Tuy nhiên, song song với việc đón nhận những cái hay, cái mới của thế giới thì giới trẻ hiện nay cũng đang tiếp cận và chịu lực hút từ nhiều phía của văn hóa bên ngoài, đặc biệt là với âm nhạc.

Bên cạnh các ca khúc của các tác giả trẻ thể hiện tinh thần yêu nước, niềm tự hào dân tộc qua nhiều đề tài, nội dung thể hiện có thể kể đến như Nguyễn Đức Cường qua các ca khúc: “*Nồng nàn Hà Nội*” (giải thể nghiệm “Bài hát Việt 2007”) kể về một Hà Nội bình yên cho người già và cũng không kém phần lãng mạn cho các cặp tình nhân. Hay “*Em trong mắt tôi*” (đạt ba giải thưởng trong chương trình “Bài hát Việt” tháng 11 năm 2008) ca ngợi vẻ đẹp người con gái Việt Nam giản dị, không son phấn, dịu dàng trong tà áo dài, “*Việt Nam ơi*” của tác giả Bùi Quang Minh (Minh Beta).

Hoặc chùm ca khúc về biển đảo như: “*Quyết giữ biển đảo quê hương*” của tác giả trẻ Nguyễn Hậu “*Hào khí biển Đông*” của tác giả Khánh Đơn. “*Bay qua biển Đông*” của Lê Việt Khánh,... Và mới đây nhất là ca khúc “*Viết tiếp câu chuyện hòa bình*” (giải nhì lĩnh vực VHNT - Giải thưởng sáng tạo Thành phố Hồ Chí Minh lần 4, năm 2025) của nhạc sĩ Nguyễn Văn Chung, “*Còn gì đẹp*

¹ Hội viên Hội Âm nhạc Thành phố, Chuyên viên Phòng Nghệ thuật - Sở Văn hóa và Thể thao TP.HCM.

hơn” của Nguyễn Hùng đã trở thành “hiện tượng” trong dịp kỷ niệm 50 năm Giải phóng miền Nam, thống nhất đất nước và 80 năm Quốc khánh nước CHXHCN Việt Nam.

Tuy nhiên vẫn còn đó nhiều biểu hiện lệch lạc trong sáng tác, biểu diễn và thưởng thức nghệ thuật, như gần đây rộ lên trào lưu Rap với các ca từ thô thiển (một vài trường hợp còn là thô tục) thể hiện nội dung kích động bạo lực, tình dục, ma túy,... như báo chí đã liên tục đề cập đến những ngày vừa qua.

2. NGUYÊN NHÂN

Thực trạng trên đã được báo chí mổ xẻ tích cực nên ở đây tôi chỉ nêu ra một số nguyên nhân chủ yếu.

2.1. Nguyên nhân chủ quan

Nhạc sĩ- người viết, đặc biệt là những “tác giả” trẻ hiện nay đa số chạy theo thị hiếu dễ dãi của người nghe, chạy theo sức hút của kinh tế nên không đầu tư nhiều trong chuyên môn, thẩm mỹ nghệ thuật. Chỉ cần bắt chước giai điệu, hòa âm của những nhạc phẩm Hoa, Hàn, Âu, Mỹ nào đó nổi tiếng, thêm ca từ với những nội dung yêu đương, tan vỡ vô thưởng vô phạt là cũng có thể bán “độc quyền” vài triệu một bài.

Nghệ sĩ - người diễn hiện nay thì có khuynh hướng “lấy phần nhìn dìm phần nghe”, tử tế hơn cả là sử dụng những màn múa, những vũ đoàn hoành tráng để “đánh lạc hướng” khán giả. Ở “mức độ” khác là sử dụng trang phục gợi cảm (cả nữ nghệ sĩ lẫn nam nghệ sĩ), kể cả dùng các “chiêu trò” để được nổi tiếng chứ không bằng khả năng thực lực.

Một nhạc sỹ, nghệ sĩ được đào tạo chính quy phải qua quá trình học tập, rèn luyện tối thiểu bốn năm trời với rất nhiều môn học chuyên ngành để đáp ứng yêu cầu của một nhạc sỹ, nghệ sĩ chuyên nghiệp: lịch sử âm nhạc, ký xướng âm, hòa âm, phối khí, âm nhạc Việt Nam,... và cả môn mỹ học âm nhạc. Nhưng các nhạc sỹ, nghệ sĩ trẻ hiện nay hoặc không thềm học, không được học hoặc có thì cũng qua loa nên mới có hiện tượng nhạc sỹ nhưng không thể ký âm hoặc xướng âm “tác phẩm” của chính mình. Thẩm mỹ nghệ thuật được cấu tạo bởi ba chiều: chiều rộng của sự hiểu biết, chiều cao của tư tưởng và chiều sâu của cảm xúc, nhưng một bộ phận nhạc sỹ, ca sỹ trẻ ngày nay không những không rèn luyện “chiều cao” về tư tưởng mà “chiều rộng” của sự hiểu biết cũng hạn hẹp, hời hợt về chiều sâu cảm xúc cho nên các ca khúc của họ cứ nhàn nhạt, không có phong cách riêng, bài này giống giống bài kia, người này giống giống người nọ và thậm chí là sử dụng các ngôn từ hết sức thô thiển, dung tục, phi nghệ thuật trong các ca khúc, nhất là trong các đoạn rap.

2.2. Nguyên nhân khách quan

Công chúng - người nghe nhất là giới trẻ thì ảnh hưởng rất nhiều qua các phương tiện truyền thông, internet, mạng xã hội, “gu” nhạc của họ chưa chắc đã là xu hướng nghệ thuật mà theo “thời trang” là chính, các nghệ sĩ họ ủng hộ cũng theo “xu hướng đám đông” chứ không có sự chọn lọc.

Một đối tượng không kém phần quan trọng trong việc định hướng thẩm mỹ nghệ thuật là công tác truyền thông. Những năm gần đây các kênh truyền thông thiết kế, đưa tin dày đặc về các chương trình nhạc Rap, từ chương trình Rap Việt đến manh nha Rap Kids, đến các bài viết về các rapper,... khiến giới trẻ bị cuốn theo xu hướng này, từ những em bé mới tuổi mầm non đã ăn mặc hầm hờ như các rapper, nói chưa sỏi đã tập tành đọc rap.

Rap là một thể loại âm nhạc đường phố bắt nguồn từ Mỹ có nhiều ưu điểm như tiết tấu sôi động, tạo một không khí rất trẻ trung, phấn khích, thu hút được nhiều người, nhất là giới trẻ. Lời rap như một bài văn xuôi có vần nên dễ dàng chuyển tải được nhiều nội dung, các rapper đã sử dụng nó để chuyển tải rất nhiều vấn đề của xã hội. Ngay trên đất Mỹ, rap cũng có nhiều thể loại, có thể tạm phân chia theo nội dung chủ đề là rap “sạch” và rap “bẩn”, gán cho rap những đặc tính: đường phố, thô lỗ, tục tĩu, băng đảng,... và bắt chước theo là sự nhìn nhận còn khiếm khuyết. Theo xu hướng hội nhập chúng ta cũng có sự giao lưu, tiếp nhận các dòng chảy văn hoá nghệ thuật từ các nguồn khác nhưng cần phải có sự chọn lọc, chứ không nên tiếp nhận một cách máy móc, rập khuôn không phù hợp với thực tế chính trị, văn hoá xã hội của đất nước.

3. VAI TRÒ CỦA QUẢN LÝ NHÀ NƯỚC

Thành phố Hồ Chí Minh là địa phương có đời sống nghệ thuật diễn ra sôi nổi, phong phú và đa dạng bậc nhất cả nước. Là một trong những trung tâm văn hóa - nghệ thuật lớn với sự giao thoa giữa truyền thống và hiện đại, giữa tinh hoa văn hóa Việt Nam và thế giới.

Trong thời gian qua, công tác quản lý nhà nước đối với hoạt động nghệ thuật biểu diễn trên địa bàn Thành phố luôn được Sở Văn hóa và Thể thao quan tâm, chỉ đạo chặt chẽ; trong đó Sở đã tăng cường phối hợp với các cơ quan, địa phương nhằm góp phần nâng cao hiệu lực, hiệu quả quản lý nhà nước. Sở chủ trì xây dựng Quy chế phối hợp liên ngành giữa các sở, ngành, các địa phương trên địa bàn TP. Hồ Chí Minh nhằm chủ động nắm bắt tình hình, xử lý kịp thời trong hoạt động nghệ thuật, qua đó đã phát hiện nhiều vụ việc vi phạm và xử lý nghiêm theo quy định pháp luật, trong đó có những trường hợp bị tạm đình chỉ hoặc cấm biểu diễn đã tạo được sự đồng thuận của dư luận. Ngoài ra, Sở còn chú trọng công tác tuyên truyền, phổ biến chủ trương, chính sách pháp luật; đồng thời tạo điều kiện thuận lợi để các tổ chức, cá nhân hoạt động nghệ thuật phát huy tài năng, cống hiến cho công chúng những sản phẩm văn hóa có giá trị, góp phần xây dựng bộ mặt văn hoá nghệ thuật của TP. Hồ Chí Minh ngày càng lành mạnh.

Tuy nhiên, bên cạnh những mặt tích cực, vẫn còn xuất hiện một số hiện tượng sáng tạo lệch chuẩn, đề cao cái “tôi” cá nhân, thể hiện sự phản cảm trong nội dung, hình thức hoặc cách biểu đạt. Một số tác phẩm, tiết mục biểu diễn có yếu tố phản cảm, sử dụng ngôn ngữ thiếu chuẩn mực, hình thức không phù hợp với truyền thống văn hoá tốt đẹp của dân tộc, không thể hiện vai trò, chức năng định hướng về nhận thức, thị hiếu thẩm mỹ cho công chúng; cổ súy lối sống tiêu cực, đặc biệt trong giới trẻ. Đối với các trường hợp vi phạm, cần cứ quy định pháp luật, Sở sẽ có các biện pháp kiên quyết xử lý các biểu hiện phản cảm, sai quy định trong hoạt động nghệ thuật; đồng thời lắng nghe ý kiến chuyên gia, phối hợp các tổ chức, đoàn thể để giáo dục, nâng cao tinh thần tự giác chấp hành pháp luật và sự gương mẫu của đội ngũ văn nghệ sĩ, góp phần xây dựng môi trường văn hóa lành mạnh.

4. KẾT LUẬN - GIẢI PHÁP

Tóm lại, qua những hiện tượng lệch chuẩn trong hoạt động sáng tác và biểu diễn nghệ thuật gần đây cho thấy có nguyên nhân từ nhiều yếu tố, nhưng một trong những yếu tố quan trọng nhất là xây dựng nền tảng thẩm mỹ nghệ thuật đầy đủ ba chiều cho người sáng tác nghệ thuật, người biểu diễn và cả đối tượng hưởng thụ nghệ thuật. Để xây dựng được nền tảng ấy cũng cần nhiều giải pháp, ở đây tôi xin đề xuất một số giải pháp cơ bản:

Trước tiên, hệ thống giáo dục của chúng ta cần thay đổi, cần có một nền giáo dục thực tế và toàn diện chứ không phải lối dạy và học nặng về nhồi nhét lý thuyết, đặt nặng các môn kiến thức, xem thường các môn năng khiếu để rèn luyện, định hình thẩm mỹ nghệ thuật lành mạnh, giáo dục tình cảm, đạo đức xã hội ngay từ các bậc học phổ thông; nền tảng đạo đức và thẩm mỹ nghệ thuật như một liều vắc xin bảo vệ cho mỗi con người trước các “virus nguy hiểm”.

Công tác quản lý nhà nước cần ban hành, sửa đổi các văn bản quy phạm pháp luật một cách cụ thể hơn, chế tài mạnh mẽ hơn trong lĩnh vực hoạt động biểu diễn nghệ thuật trên sân khấu cũng như trên không gian mạng. Cần có các quy định để các trang mạng xã hội có trách nhiệm với các bài đăng trên ứng dụng của mình nhằm hạn chế những bài đăng chứa những thông tin không phù hợp.

Sở Văn hóa và Thể thao duy trì tổ chức các cuộc liên hoan nghệ thuật ở nhiều lĩnh vực nhằm tôn vinh cái đẹp, đẩy lùi cái xấu, vinh danh, động viên kịp thời các văn nghệ sĩ trẻ có những đóng góp tích cực cho nền VHNT của Thành phố từ đó tạo động lực cho lớp văn nghệ sĩ trẻ phấn đấu, cống hiến, lan tỏa những giá trị tích cực, phối hợp với Ban Tuyên giáo và Dân vận Thành ủy đề cử các cá nhân tiêu biểu trong lĩnh vực tham gia các hoạt động tập huấn, về nguồn nhằm giáo dục truyền thống lịch sử, nuôi dưỡng tinh thần yêu nước qua đó góp phần nâng cao ý thức của các nghệ sĩ với cộng đồng, xã hội, từ đó các nghệ sĩ lan tỏa các giá trị tích cực đến khán giả. Phối hợp với các Hội Văn hóa nghệ

thuật như Hội Âm nhạc xây dựng các chương trình nghệ thuật nhằm giáo dục tinh thần yêu nước, định hướng các giá trị thẩm mỹ nghệ thuật cho các nghệ sĩ cũng như công chúng trẻ.

Các hội nghề nghiệp, cụ thể ở đây là Hội Âm nhạc cần thường xuyên phối hợp với Sở Văn hóa và Thể thao trong việc quản lý các ca sĩ, nhạc sĩ hội viên lợi dụng không gian mạng để phát tán sản phẩm có nội dung phản cảm, dung tục, sử dụng ngôn ngữ thiếu trong sáng, thậm chí công kích, xúc phạm người khác hoặc cổ súy lối sống tiêu cực. Tăng cường công tác tuyên truyền, định hướng thẩm mỹ, giáo dục văn hóa ứng xử cho các ca sĩ, nhạc sĩ, đặc biệt là các nghệ sĩ trẻ.

Công tác lý luận phê bình, định hướng của báo chí, truyền thông cũng rất quan trọng, cần chống khuynh hướng thương mại hoá, chạy theo lợi nhuận, phải đảm bảo tính tư tưởng, giáo dục, chiến đấu, chân thật và thẩm mỹ, góp phần vào định hướng thẩm mỹ nghệ thuật không chỉ cho công chúng mà cho cả các nhạc sĩ, nghệ sĩ. Điển hình như vụ việc vừa qua, sau khi báo chí đồng loạt vào cuộc thì các nghệ sĩ tự động phải điều chỉnh, tự xoá các MV, các bài đăng không phù hợp. Báo chí, truyền thông phải góp phần vào việc xây dựng con người mới, nâng cao dân trí, đáp ứng nhu cầu ngày càng cao và đa dạng về đời sống tinh thần của nhân dân; tiếp thu những tinh hoa văn hoá của nhân loại, đồng thời đấu tranh chống ảnh hưởng xấu độc của văn hoá ngoại lai, góp phần bảo vệ và xây dựng văn hoá Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc.

Điều cuối cùng và quan trọng nhất là ý thức của người nghệ sĩ, nhạc sĩ và cả công chúng, nếu cả ba đối tượng này đều được trau dồi, rèn luyện về kiến thức, thẩm mỹ nghệ thuật, đạo đức, trách nhiệm với xã hội để có được một nền tảng vững chắc thì những chiêu trò, những thứ nhân danh nghệ thuật nhưng rất phi nghệ thuật sẽ không có đất sống.

ĐẠO ĐỨC VÀ “LỜI THỀ HIPPOCRATES” CỦA GIỚI VĂN NGHỆ SĨ?

*PGS, TS, NGƯT Nguyễn Thị Mỹ Liêm
Phó chủ tịch Hội Âm nhạc TP. Hồ Chí Minh*

1. Đặt vấn đề

Ở nhiều nước, trong đó có Việt Nam, các thầy thuốc phải đọc lời thề Hippocrates trong lễ tốt nghiệp, khi chuẩn bị ra trường để hành nghề. Lời thề này được sinh viên ngành Y đọc và nguyện làm theo suốt đời. Trong khung cảnh hiện nay, nhiều nơi đã thay đổi hoặc thay thế nội dung của 12 điều trong lời thề đó¹ nhưng dù như thế nào, những nội dung y đức vẫn là điểm chính để người làm nghề Y phải tự ghi nhớ và theo đó mà “giữ mình” trong suốt cuộc đời làm nghề.

Có phải do nghề Y can thiệp trực tiếp vào sinh mệnh của con người nên người làm nghề y cần có “lời thề” để trở thành tiêu chuẩn, nguyên tắc đạo đức của nghề? Hơn nữa, pháp luật xã hội cũng sẵn có những hình luật đối với những hành vi “xâm phạm” cơ thể con người quá giới hạn của ngành Y,... Còn với văn nghệ sĩ, dù ai cũng biết văn nghệ sẽ tác động vào con người rất sâu đậm và lâu dài, nhưng ít có người để ý đến trách nhiệm này. Đối với con người, âm nhạc ngoài là một trong những phương cách biểu lộ cảm xúc, còn thể hiện thẩm mỹ của cá nhân người nghệ sĩ còn đóng góp, tác động rất lớn đối với người thưởng thức. Thông qua tác phẩm âm nhạc, người nghệ sĩ trong lòng công chúng trở thành hình tượng, tình cảm, lòng yêu mến,... thậm chí những hành vi của bản thân người nghệ sĩ có thể trở thành tấm gương cho giới trẻ,... Vậy nên, người nghệ sĩ phải trách nhiệm như thế nào về tác phẩm và hình ảnh của mình trước công chúng?

2. Trách nhiệm của Văn Nghệ sĩ

Nghệ sĩ, người của công chúng, thần tượng,... đó là những mỹ từ dành cho những người làm văn hóa văn nghệ và cũng là hình ảnh của họ trong mắt công chúng. Vời thời đại công nghệ và tính dân chủ của hệ thống mạng xã hội toàn cầu, ai cũng có thể có nhiều “fan”, có người hâm mộ, trở thành người của công chúng khi biết cách tự giới thiệu mình. Dù chỉ là một người có ít tài lẻ, hoặc có vẻ ngoài thu hút, biết cách ăn nói, biết giới thiệu những điều lạ,... nhiều người chủ động tự giới thiệu mình và bắt đầu có “fan”, có “người hâm mộ” và nhiều người bắt chước, làm theo. Họ trở thành mục tiêu của nhiều công ty sản xuất chương trình, công ty quảng cáo, công ty sự kiện,... và trong vài lần xuất hiện, họ bước vào một giới đầy hào quang “showbiz”!

¹ Những thay đổi hoặc đổi mới dựa theo Tuyên ngôn Geneva. Hội đồng Y khoa (*General Medical Council*) của Anh đã có một hướng dẫn rõ cho các thành viên của họ trong các tài liệu “*Duties of a doctor*” và “*Good Medical Practice*” (tiếng Anh).

Trở thành “thần tượng”, người của “showbiz”, dù chưa hẳn là nghệ sĩ (những người làm nghề sáng tạo nghệ thuật), họ có thể ảnh hưởng sâu sắc đến công chúng. Nếu có thể, đôi khi, văn-nghệ sĩ, người của công chúng còn trở thành “hạt nhân” của một phong trào, một trào lưu, một cuộc thay đổi,... trong xã hội. Rất nhiều những câu chuyện được đăng tải về ảnh hưởng của “thần tượng” âm nhạc, thần tượng sân khấu, điện ảnh,... và trở thành nghiên cứu của nhiều người, nhiều tổ chức! Từ cách ăn mặc, đi đứng, quần áo, giày dép,... thần tượng có thể mở đầu cho xu hướng thời trang, cho một ngành hàng “ăn nên làm ra”! Họ có thể là tiền đề cho một ngành công nghiệp sản xuất thực phẩm, thậm chí cả đến sản xuất xe hơi, công nghiệp du lịch,... thay đổi. Không cần phải mất nhiều thì giờ, chỉ cần vào hệ thống mạng, đánh lên từ “thần tượng” ở các trang tra cứu như google, Wikipedia,... chúng ta sẽ có hàng chuỗi, hàng tá các trả lời về các loại “thần tượng” và một danh sách rất dài các nhân vật của “showbiz” đang được xem là “thần tượng”! Truyền thông đại chúng liên tục quảng bá hình ảnh của họ, tác phẩm (thậm chí, có thể gọi là sản phẩm) của họ, mặc dù có thể chưa được khen hoặc chấp nhận nhưng hình ảnh của họ, từ quần áo đến giày dép, “phụ kiện” cũng có thể khiến nhiều ngành công nghệ, sản xuất đã ăn nên làm ra!

Ở chiều ngược lại, khi trở thành người của công chúng, nghệ sĩ được người người yêu quý, ngưỡng mộ và chịu nhiều áp lực về đạo đức, cách sống, ứng xử,... Nhiều người đã hết sức thận trọng, tự trọng và chăm chú không chỉ về ngoài mà còn từng câu nói, các ứng xử trong cuộc sống. Giữ mình không chỉ vì hình ảnh của mình trước công chúng mà vì chính bản thân họ, một cuộc đời riêng mình, nhưng một tấm gương chung cho đời sống xã hội. Văn nghệ sĩ, là người của công chúng cần nhận thức: ảnh hưởng của họ là hết sức lớn, tác động của những tác phẩm văn nghệ của họ gần như trực tiếp đến con người,... Tuy nhiên, nhiều người trong số họ cũng biết lợi dụng ảnh hưởng của mình để có những mưu cầu tư lợi về tiền tài, danh vọng,... Đâu đó, cũng có những người không thực tài, không có cống hiến, nhưng “thèm khát” có được “tên tuổi”, có những ảnh hưởng - tác động đến nhiều người. Họ tạo những “scandal”, những “cú sốc”, những “sự kiện” để nổi tiếng. Nhạc sĩ, kiến trúc sư, nhiếp ảnh, họa sĩ,... có thể dễ dàng “copy” một ý tưởng, một motif âm nhạc hay một nét phóng tác, một góc nhìn,... để nhanh chóng trở thành “nổi tiếng”. Họ muốn được nhiều người biết đến dù ở phương diện vô đạo đức, bất chấp mọi phương cách, thậm chí có thể thực hiện những hành động, những lời hát, câu nói,... một cách vô trách nhiệm. Đôi khi, như vô tình, một số người khác cảm thấy vô tư, không trách nhiệm gì đối với việc đã cổ xúy, quảng bá cho một lối sống nào đó, một cách ứng xử nào đó,... có khi là vô đạo đức, từ chính bản thân họ và những tác phẩm (sản phẩm) của họ.

Không có một quy định trách nhiệm, một biện pháp chế tài, không có một biện pháp ngăn cản,... cho những hành vi thiếu đạo đức hoặc vi phạm đạo đức xã hội và kẻ cả có tác hại đến nhiều người như những hành vi này. Đối với

những người đã tạo ra hành vi, tác (sản) phẩm, tư cách,... gây ảnh hưởng xấu cho đạo đức xã hội hay thuần phong - mỹ tục Việt Nam, họ cũng không hề phải chịu trách nhiệm gì.

3. Đạo đức và lương tâm - thứ duy nhất, “Lời thề Hippocrates” của văn nghệ sĩ... ngày nay?

Khi bàn đến trách nhiệm trong hành nghề, nhiều bác sĩ, nha sĩ,... vẫn than vãn là họ phải chịu quá nhiều áp lực. Họ có thể bị phớt lờ bất cứ lúc nào, nhưng luôn phải hết lòng vì người bệnh; họ phải luôn đứng trước gánh nặng trách nhiệm trước những quyết định hay hành động trong thực hành nghề nghiệp,... Những biến chứng, những nguy cơ,... luôn hiện diện, chỉ cần một giây lơ đãng, 1 chuẩn đoán sai đều có thể phải trả giá bằng sinh mệnh con người. Không ít y bác sĩ còn “tỵ” với các ngành văn hóa - nghệ thuật: không phớt lờ, không trách nhiệm, không chịu hậu quả,...

Nhưng, có phải “nghề” của văn nghệ sĩ là không “phớt lờ”, không tác hại, không hậu quả cho con người? Tác động của văn hóa - nghệ thuật đối với con người là vô cùng to lớn và “khôn lường”. Hầu như, tác động, hậu quả của văn hóa, nghệ thuật ngày càng nhanh chóng biểu hiện, rõ ràng và ai cũng nhận biết. Chỉ là “bệnh sao”, “bệnh sĩ”, “bệnh ảo tưởng về mình” và đủ thứ những thói xấu đến từ sự buông thả không tự “làm chủ” được bản thân. Đối với họ, dĩ chứng có thể chỉ là mất hình ảnh, không còn được công chúng yêu mến, thậm chí trở thành người vô danh,... nhưng, các chứng bệnh này, những biểu hiện xấu của văn nghệ sĩ đều tác động và có thể tác động rất lớn đến nhiều người. Một giới “showbiz” hình thành cùng với những thói xấu của nó đã làm xấu hình ảnh và sẽ dần trở thành một định kiến xã hội về đạo đức của giới trong mắt công chúng. Chưa kể, những người trong giới này sẽ trở thành hình mẫu cho các “fan”, cho nhiều người hâm mộ,... Nhưng, những quyết định, lối sống, cách ứng xử của các “sao”, các “nghệ sĩ” là quyền của họ ư? Khi họ đã trở thành người của công chúng, những tác động xấu đến đạo đức xã hội từ những tác phẩm, hoặc hành vi - ứng xử của họ thì ai sẽ là người chịu trách nhiệm?

Trong thời kỳ của cuộc chiến tranh giải phóng dân tộc, trong thư gửi các nghệ sĩ nhân dịp triển lãm hội họa năm 1951, chủ tịch Hồ Chí Minh đã viết: “*Văn hóa, nghệ thuật cũng là một mặt trận, anh chị em là chiến sĩ trên mặt trận ấy*”¹. Cho đến sau những ngày đất nước hòa bình - thống nhất, trong rất nhiều hội nghị, ở rất nhiều khán phòng, hội trường, câu nói của Bác Hồ được trang trọng đọc lên hoặc trở thành biểu ngữ được treo ở vị trí trang trọng, dễ nhìn thấy nhất,... Lời dạy của Bác đã trở thành “lời thề Hippocrates” của rất nhiều thế hệ văn nghệ sĩ trong suốt cuộc đời làm văn hóa, nghệ thuật của mình,...

Trong khung cảnh hiện nay, lời dạy của Người vẫn còn nguyên giá trị đối với văn nghệ sĩ trên “mặt trận” văn hóa nghệ thuật đa dạng, phức tạp và có thể còn

¹ Hồ Chí Minh toàn tập, tập 6, NXBCTQG, HN, 1995, trang 368

khốc liệt hơn ngày trước. Nhưng, có mấy nghệ sĩ, văn nhân được biết, được nhắc nhở hoặc cần được nhắc nhở phải giữ mình, làm theo lời dạy của Người?

Ai đã từng đi cùng Hội Âm nhạc Thành phố Hồ Chí Minh đến Côn Đảo dự lễ kết nạp Hội viên cho các ca sĩ nhạc trẻ rất “hot” của thị trường như Đàm Vĩnh Hưng, Thu Minh, Vân Khánh,... hoặc lắng nghe lời tâm tình của nhiều ca sĩ, nhiều ca khúc của các nhạc sĩ sau khi từ Trường Sa trở về,... chúng ta sẽ thấy, họ có những suy nghĩ rất khác so với trước khi được tiếp xúc, tham gia và cọ xát với những thực tế cuộc sống đấu tranh dựng nước và giữ nước của dân tộc qua những chuyến đi như vậy. Những bài học đó sâu sắc hơn gấp nhiều lần những bài giảng chính trị, đạo đức,... Đó chỉ là một trong những hoạt động mà các tổ chức Hội (nghề nghiệp) có thể làm cho giới của mình.

Muốn có con người đạo đức phải được giáo dục. Hội là một trong những “kênh” giáo dục đạo đức cho văn nghệ sĩ. Nhưng chỉ một nhân tố tích cực (như Hội) trong xã hội thôi chưa đủ và sẽ không mang đến kết quả, bởi “con người là tổng hòa các mối quan hệ xã hội”¹. Đạo đức xã hội trong văn học nghệ thuật, trong văn nghệ sĩ khó có thể tồn tại nếu hàng ngày, mỗi ứng xử giữa người với người trong xã hội, từ mọi phía đều có thể có những biểu hiện,... vô đạo đức.

Văn học, nghệ thuật có những tác động xã hội quá lớn nên cần có những nguyên tắc để điều chỉnh những hành vi lệch chuẩn xã hội và giáo dục cho giới văn nghệ sĩ, nhất là những người trẻ. Những tiêu chuẩn, nguyên tắc đạo đức phải được toàn xã hội thừa nhận, trở thành những quy định và các tổ chức quản lý nhà nước, pháp luật của chính quyền cũng cần tham gia vào việc giáo dục đạo đức cho toàn xã hội nói chung và đối với bất cứ hành vi xã hội nào, cho bất cứ giới nào.

Mặt khác, cho đến nay, chúng ta chưa có những biện pháp chế tài hoặc có những nguyên tắc, quy định, tiêu chuẩn đạo đức xã hội nghề nghiệp. Trong những người làm nghề âm nhạc, văn nghệ sĩ,... mỗi người có lương tâm, ở mỗi cương vị của mình, đã tự hình thành “lời thề hypocrates” để sống, làm việc, ứng xử,... Nhưng lương tâm, đạo đức cũng chỉ được hình thành trong giáo dục và điều đó hình như chưa đủ.

4. Tạm kết

Với vai trò, ảnh hưởng, tác động xã hội của mình, văn hóa nghệ thuật cần có trách nhiệm hơn nữa. Trách nhiệm ấy, vai trò ấy, trước nhất, thuộc về những người làm công tác văn hóa - nghệ thuật, những văn nghệ sĩ. Đừng trông chờ vào “lương tâm”, hãy nhắc nhở, giáo dục, thậm chí có biện pháp và hãy tạo cho họ có những “lời thề Hippocrates” của người làm nghề, để mỗi văn nghệ sĩ có thể xứng đáng, tự tin với vị trí của mình và tự hào với nghề nghiệp mà họ đã chọn.

¹ Trong truyện ngắn “Các Mác trả lời con gái...”

ÂM NHẠC ĐẠI CHÚNG VÀ ĐỊNH HƯỚNG GIÁ TRỊ CHÂN - THIỆN - MỸ TRONG ĐỜI SỐNG GIỚI TRẺ HIỆN NAY

ThS. Lê Thị Vương Nguyệt¹

1. MỞ ĐẦU

Trong bối cảnh hội nhập quốc tế sâu rộng và phát triển công nghệ truyền thông số, âm nhạc đại chúng (popular music) đã và đang chiếm vị trí trung tâm trong đời sống văn hóa của giới trẻ Việt Nam. Tuy nhiên, đi cùng với sự bùng nổ về hình thức, công nghệ và giá trị kinh tế thị trường, không ít sản phẩm âm nhạc chạy theo thị hiếu, thương mại hóa hoặc lệch chuẩn văn hoá, làm phai nhạt giá trị nghệ thuật và nhân văn vốn có của âm nhạc Việt Nam. Trong bối cảnh đó, công tác giáo dục thẩm mỹ, củng cố đạo đức nghề nghiệp và lan tỏa giá trị chân - thiện - mỹ thông qua âm nhạc đại chúng trở thành nhiệm vụ cấp thiết đối với những người làm nghệ thuật sáng tác, biểu diễn, quản lý và đào tạo nghệ thuật.

Việc định hướng, chấn chỉnh hoạt động âm nhạc có biểu hiện lệch chuẩn văn hóa và chấn chỉnh phát ngôn trong hoạt động văn học, nghệ thuật trên mạng xã hội cũng đã thể hiện rõ qua Công văn số 69-CV/BTGDVTU ngày 24 tháng 10 năm 2025 về đề nghị định hướng, chấn chỉnh hoạt động âm nhạc có biểu hiện lệch chuẩn văn hóa và Công văn số 76-CV/BTGDVTU ngày 25 tháng 10 năm 2025 về việc chấn chỉnh phát ngôn trong hoạt động văn học, nghệ thuật trên các trang mạng xã hội. Điều đó khẳng định cho việc sáng tác các tác phẩm nghệ thuật không chỉ thể hiện phản ánh đời sống xã hội phát triển mà còn là nhiệm vụ định hướng thẩm mỹ nghệ thuật, giữ gìn đạo đức nghề nghiệp và lan tỏa giá trị chân - thiện - mỹ quan trọng trong đời sống xã hội hiện nay nhằm nâng cao nhận thức thẩm mỹ sáng tạo cho người nhạc sỹ.

Thực tế cho thấy, bên cạnh các ca khúc truyền thống cách mạng luôn có sức lan tỏa mạnh mẽ trong xã hội thì trong những năm gần đây, xu hướng đưa chất liệu dân gian vào sáng tác mới đã trở thành một dòng chảy nổi bật trong đời sống âm nhạc Việt Nam đương đại. Các yếu tố như thang âm ngũ cung, điệu Hò, Lý, Ví, Giặm, Ca trù, dân ca Nam Bộ, hoặc âm hưởng Tây Nguyên được hòa quyện khéo léo trong cấu trúc pop, R&B, world music hoặc EDM,... Nhiều nghệ sỹ trẻ, nhà sản xuất và nhóm nhạc như DTAP, Ngọt, Đức Phúc, Hoàng Thùy Linh, Phương Mỹ Chi, đã chủ động tìm đến chất liệu dân ca, nhạc cụ truyền thống, ngữ điệu vùng miền để làm mới âm nhạc đại chúng theo hướng hiện đại mà vẫn đậm đà bản sắc như các tác phẩm ca khúc “Để Mị nói cho mà nghe” do Hoàng Thùy Linh trình bày vào tháng 6 năm 2019 đã trở thành ca khúc đầu tiên đưa nhóm nhạc sỹ, sản xuất âm nhạc DTAP đến với công chúng nhiều hơn khi

¹ Khoa Quản lý văn hóa, nghệ thuật Trường Đại học Văn hóa TP.HCM

đạt hơn 150 triệu lượt xem trên YouTube và được vinh danh ở giải Mai Vàng 2019 và giải thưởng Cống hiến 2020; nhóm DTAP với lối hòa âm ấn tượng, màu sắc âm nhạc kết hợp chất liệu giữa dân gian và hiện đại tạo sự khác biệt và có hướng đi rõ ràng. Đại diện nhóm producer chia sẻ phần nhạc cụ dân tộc trong Made in Vietnam được phối khí và thu âm hoàn toàn từ nhạc cụ thật như đàn bầu, đàn tranh, kèn sona, trống nhằm giữ nguyên chất truyền thống trong ca khúc phản ánh thời đại; đặc biệt thế hệ gen Z có nghệ sĩ Phương Mỹ Chi ra mắt Alum Vũ trụ cò bay- sản phẩm nhạc Pop đầu tiên do chính mình sáng tác Bống phù hoa dẫn đầu Billboard VietNam Hot 100 Phương Mỹ Chi tiếp tục phát triển dòng “dân gian đương đại” (contemporary folk), kết hợp dân ca Nam Bộ với hơi thở thời đại.

Trong giới hạn cho phép, tác giả nghiên cứu trường hợp nghệ sĩ trẻ Phương Mỹ Chi, với ca khúc Buồn Trăng trình diễn tại ASEAN+ 2025, là trường hợp điển hình: nghệ sĩ đã thể hiện chất liệu dân gian Việt Nam vào ngôn ngữ âm nhạc đương đại, khẳng định bản lĩnh nghệ sĩ Việt Nam thế hệ mới - hiện đại nhưng không rời bản sắc, hội nhập mà vẫn gìn giữ truyền thống đã được Tatler Asia công bố danh sách Tatler Most Influential 2025, vinh danh những cá nhân kiệt xuất góp phần kiến tạo thay đổi và truyền cảm hứng tại châu Á. Trong đó, Phương Mỹ Chi vinh dự là nghệ sĩ gen Z duy nhất xuất hiện tại danh sách Việt Nam.

2. CƠ SỞ LÝ LUẬN

2.1. Âm nhạc đại chúng - từ thị hiếu đến định hướng thẩm mỹ

Theo Theodor W.Adorno, âm nhạc đại chúng phản ánh “tính xã hội hóa của cảm xúc”, là sản phẩm vừa thuộc công nghiệp văn hóa, vừa mang khả năng tác động tư tưởng và đạo đức tới con người (Adorno, T. W, 1976). Khi được định hướng đúng, âm nhạc đại chúng không chỉ là giải trí mà còn bồi dưỡng năng lực thẩm mỹ, ý thức xã hội và nhân cách đạo đức cho công chúng trẻ.

UNESCO (2010) trong Road Map for Arts Education cũng nhấn mạnh: “Giáo dục nghệ thuật là nền tảng của sáng tạo, đồng cảm và hiểu biết văn hóa - những năng lực cốt lõi giúp con người hướng đến chân, thiện, mỹ và phát triển bền vững.”

Như vậy, việc giáo dục thẩm mỹ qua âm nhạc đại chúng không thể tách rời yếu tố đạo đức nghề nghiệp nghệ sĩ, vì chính người biểu diễn là “người truyền dẫn tinh thần văn hoá”.

2.2. Di sản âm nhạc dân gian - nền tảng của bản sắc và nhân văn

Di sản âm nhạc dân gian Việt Nam (dân ca, hò, lý, hát ru, ví giặm, quan họ, ca trù,...) là nguồn mạch thẩm mỹ và đạo lý của dân tộc, kết tinh trong âm thanh, tiết tấu và ca từ. UNESCO (2003) khẳng định rằng: “Bảo vệ di sản phi vật

thể không chỉ là bảo tồn nguyên trạng, mà còn là khuyến khích thế hệ trẻ tái tạo và sáng tạo di sản trong đời sống đương đại.” (UNESCO, 2003).

Điều này cho phép nhìn nhận các hình thức âm nhạc dân gian không chỉ như quá khứ, mà là “di sản sống (living heritage)”, có thể tiếp tục tồn tại và phát triển khi được “kể lại” bằng ngôn ngữ mới. Sự kết hợp giữa dân gian và hiện đại, giữa truyền thống và công nghệ, là hướng đi đúng để giữ cho di sản luôn sống động trong tâm hồn giới trẻ.

3. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN

3.1. Cấu trúc nghệ thuật và cảm hứng dân gian

Trong một cuộc thi quốc tế, trên sân khấu Sing! Asia, Phương Mỹ Chi đã thể hiện ca khúc “Buôn trắng” - một sáng tác của nhóm DTAP trong album Vũ trụ cò bay phát hành năm 2023. “Buôn trắng” lấy cảm hứng từ bài thơ “Đây thôn Vĩ Dạ” của nhà thơ Hàn Mặc Tử. Phần mở đầu hát bài Chòi - nghệ thuật truyền thống miền Trung sâu sắc:

“Con ơi cây có cội mới nảy cành xanh non

Nước có nguồn mới biết biển rộng sông sâu

Con ơi con người nguồn cội từ đâu

Có ông bà cha mẹ rồi sau mới có mình”.

Trước bạn bè quốc tế, Phương Mỹ Chi đã đọc những câu thơ nổi tiếng trên thi đàn Việt Nam suốt nhiều thập kỷ: Sao anh không về chơi thôn Vĩ:

Nhìn nắng hàng cau nắng mới lên

Vườn ai mướt quá xanh như ngọc

Lá trúc che ngang mặt chữ điền...

Hình ảnh “buôn trắng” - biểu tượng của niềm vui, sự sẻ chia và ánh sáng nội tâm - vừa lãng mạn vừa triết lý, thể hiện tinh thần nhân văn dân gian Việt Nam: sống hài hoà, biết cho đi, biết hướng thiện.

Bằng cách khai thác chất liệu truyền thống trong khung phối khí đương đại (đàn tranh, trống jazz, guitar mộc), Buôn Trắng tạo nên bản sắc “truyền thống - hiện đại giao hòa”, kết hợp giữa chất liệu văn học cổ điển, âm nhạc đương đại với phong cách biểu diễn chuyên nghiệp, sáng tạo, khiến khán giả trẻ dễ tiếp nhận và tự hào về âm nhạc dân tộc. Sự sáng tạo của giới trẻ đã đưa âm nhạc truyền thống Việt Nam ra với thế giới để tiếp tục sứ mệnh như các thế hệ nghệ sĩ trước đã dày công vun đắp để kết nối với âm nhạc thế giới và cũng là sự tự hào như một lời khẳng định bản sắc văn hoá Việt.

3.2. Hình tượng nghệ sĩ và đạo đức nghề nghiệp

Phương Mỹ Chi và đội ngũ trẻ đã rất sáng tạo khi đã chọn nhiều thể loại âm nhạc đến cuộc thi “Sing! Asia” với các tác phẩm đại diện Việt Nam để giao lưu thi đấu như Rock hạt gạo, Lý Bắc Bộ, Người con gái Nam Xương hay Bóng phù hoa mang chất liệu truyền thống Việt Nam để phô diễn giọng hát khỏe khoắn và tình cảm, đầy tự tin về âm nhạc dân tộc. Điều đó thể hiện ý thức trách nhiệm nghệ sĩ đối với bản sắc dân tộc và định hướng giáo dục công chúng trẻ. Cô không khai thác yếu tố dân gian chỉ như “chất liệu âm thanh”, mà như tư tưởng nhân văn - đề cao sự lạc quan, bao dung, và chân thành trong cuộc sống.

Từ góc độ đạo đức nghề nghiệp, Phương Mỹ Chi là hình ảnh của nghệ sĩ trẻ có lý tưởng nghệ thuật trong sáng, khiêm tốn, và hướng tới cộng đồng. Cô nói: “Tôi không muốn chỉ hát để nổi tiếng, mà muốn âm nhạc mình mang lại cảm xúc tốt đẹp và năng lượng tích cực cho người nghe.” (Phương Mỹ Chi Official Channel, 2025).

Bài hát khẳng định triết lý sống mang đậm tinh thần dân gian Việt Nam: con người phải nhớ cội nguồn, hiếu kính với tổ tiên - nền tảng đạo đức cơ bản của văn hóa Việt. Chính vì vậy, thông điệp này đã vượt qua giới hạn sân khấu, trở thành bài học thẩm mỹ và nhân văn cho công chúng trẻ: rằng âm nhạc đẹp nhất khi phản ánh tâm hồn chân thật và lòng nhân hậu của con người Việt Nam.

Trường hợp Phương Mỹ Chi với ca khúc Buồn Trăng tại sân khấu quốc tế cho thấy sự kết nối hài hòa giữa âm nhạc đại chúng và di sản dân gian Việt Nam có thể trở thành mô hình giáo dục thẩm mỹ và đạo đức nghệ thuật hiệu quả cho giới trẻ.

Khi người nghệ sĩ hiểu và tôn trọng cội nguồn văn hoá, đồng thời làm mới nó bằng tư duy sáng tạo hiện đại, âm nhạc sẽ trở thành ngôn ngữ của giá trị chân - thiện - mỹ, góp phần hình thành công dân văn hóa thế hệ mới - biết yêu cái đẹp, sống nhân ái, và tự hào về bản sắc dân tộc.

Kho tàng âm nhạc dân ca Quan họ, ca Trù, hát Chèo, hát Xẩm,... chứa đựng tinh thần thanh tao, tinh tế và triết lý sống hài hòa, thủy chung. Những giai điệu mang tính đối đáp, trữ tình và uyển chuyển có thể trở thành nền tảng để các nghệ sĩ trẻ khai thác trong pop ballad, world music hay neo-folk hiện đại. Việc đưa âm hưởng Quan họ hay ngũ cung Bắc Bộ vào ca khúc đại chúng không chỉ gọi cảm xúc hoài niệm mà còn khẳng định giá trị thẩm mỹ trí tuệ - nhân văn của văn hóa miền Bắc đã được các bạn trẻ đưa vào trong tác phẩm hay mạch nguồn âm nhạc dân gian như hò, lý, ví, giặm Nghệ Tĩnh, bài Chòi hay ca Huế là biểu tượng của sự kiên cường, mộc mạc và đậm sâu tình cảm. Đây là vùng đất của “chất thơ trong nhạc” - nơi âm thanh gắn liền với lao động, biển khơi, và khát vọng mưu sinh. Khi nghệ sĩ trẻ tiếp cận chất liệu này bằng tinh thần sáng tạo, họ không chỉ làm mới di sản mà còn tái hiện giá trị nhân văn của người miền Trung: bền bỉ, trung thực, giàu lòng vị tha hoặc âm nhạc dân gian Nam Bộ với

các điệu Lý, Hồ, vọng cổ hay Đờn ca tài tử phản ánh lối sống phóng khoáng, nghĩa tình và tinh thần lạc quan của người dân vùng sông nước. Những giá trị đó, khi được hòa quyện trong ngôn ngữ âm nhạc hiện đại - như trường hợp Buôn Trăng của Phương Mỹ Chi - đã khẳng định sức sống mãnh liệt của văn hóa miền Nam, nơi nghệ thuật trở thành tiếng nói của tự do, bao dung và lòng nhân ái.

Như vậy, sự đa dạng về văn hóa, phong tục, tập quán ở ba miền không chỉ tạo nên bản sắc âm nhạc Việt Nam, mà còn là nền tảng để nghệ sĩ trẻ thể hiện cá tính sáng tạo và tinh thần dân tộc trong sáng tác, biểu diễn. Việc đưa yếu tố văn hóa vùng miền vào các tác phẩm âm nhạc không phải là sự “hồi cổ” đơn thuần, mà là một hành động văn hóa - vừa bảo tồn, giữ gìn âm nhạc truyền thống và vừa phát huy giá trị văn hóa trong dòng chảy của thời đại số. Việc khai thác âm nhạc dân gian trong sáng tác mới hiện nay không chỉ khẳng định năng lực sáng tạo của thế hệ nghệ sĩ Việt Nam trong kỷ nguyên số, mà còn cho thấy sự trân trọng lịch sử, tính thẩm mỹ mà cha ông đã dày công vun đắp văn hóa cho để có được đời sống bình an, đoàn kết ngày hôm nay. Việc khai thác dân gian trong sáng tác mới đã mở ra một hướng đi bền vững: vừa góp phần bảo tồn và phát huy di sản âm nhạc truyền thống, vừa nâng tầm vị thế âm nhạc Việt Nam trên bản đồ khu vực. Đó cũng là minh chứng rằng di sản không chỉ thuộc về quá khứ, mà đang được “tái sinh” trong đời sống nghệ thuật đương đại, với tinh thần chân - thiện - mỹ dẫn dắt giới trẻ hướng tới các giá trị văn hóa bền vững.

Từ thực tiễn nghiên cứu, bài tham luận đề xuất một số kiến nghị:

Thứ nhất, các cơ sở đào tạo nghệ thuật cần tăng cường giáo dục thẩm mỹ, đạo đức nghề nghiệp, và kiến thức di sản trong chương trình học, giúp sinh viên hiểu và yêu hơn văn hóa dân tộc.

Thứ hai, cần có chính sách hỗ trợ, khuyến khích nghệ sĩ trẻ khai thác chất liệu dân gian - vùng miền trong sáng tác và biểu diễn, hướng tới xây dựng “thương hiệu âm nhạc Việt Nam” trên bản đồ quốc tế.

Thứ ba, cơ quan quản lý văn hóa, các đơn vị truyền thông và các nền tảng số nên phối hợp xây dựng môi trường âm nhạc lành mạnh, tôn vinh các giá trị chân - thiện - mỹ, tạo động lực cho sáng tạo bền vững và nhân văn thông qua các cuộc thi sáng tác cho giới trẻ, xây dựng các dự án kết nối cộng đồng di sản văn hóa để thu hút các nghệ sĩ giao lưu học tập và sáng tác.

Như vậy, âm nhạc đại chúng Việt Nam trong bối cảnh mới có thể vừa hiện đại, vừa dân tộc; vừa mang hơi thở toàn cầu, vừa lan tỏa tinh thần nhân văn Việt Nam - nền tảng để hình thành công dân văn hóa thế hệ mới biết sáng tạo, yêu cái đẹp, và sống vì cộng đồng.

4. KẾT LUẬN

Sự phát triển mạnh mẽ của âm nhạc đại chúng Việt Nam trong bối cảnh hội nhập quốc tế đã mở ra không gian sáng tạo rộng lớn cho thế hệ nghệ sĩ trẻ. Tuy nhiên, chính trong không gian đó, việc giữ gìn bản sắc văn hóa dân tộc và lan tỏa giá trị chân - thiện - mỹ trở thành nhiệm vụ quan trọng mang tính định hướng. Trường hợp nghệ sĩ Phương Mỹ Chi là minh chứng rõ rệt cho thấy khi nghệ sĩ biết tìm về nguồn cội văn hóa dân gian, kết hợp hài hòa với tinh thần sáng tạo đương đại, họ có thể tạo nên những sản phẩm nghệ thuật vừa mang giá trị thẩm mỹ cao, vừa chạm đến trái tim công chúng trẻ.

Âm nhạc không chỉ là tiếng nói cảm xúc, mà còn là phương tiện giáo dục thẩm mỹ, nhân văn và bản lĩnh dân tộc. Do đó, việc đưa các yếu tố văn hóa vùng miền - từ Bắc, Trung, Nam - vào sáng tác và biểu diễn cần được khuyến khích mạnh mẽ. Mỗi vùng đất với phong tục, tập quán, và sắc thái âm nhạc riêng đều góp phần làm phong phú nền văn hóa Việt Nam thống nhất trong đa dạng. Khi các giá trị đó được tái hiện trong âm nhạc đại chúng, di sản truyền thống sẽ không bị lãng quên mà được “sống lại” trong tâm hồn thế hệ trẻ, trở thành “di sản sống” đúng như tinh thần UNESCO (2003) đã khẳng định.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Adorno, T. W. (1976). Introduction to the Sociology of Music. Seabury Press.
2. Ban Tuyên giáo và Ban Dân vận Thành ủy TP Hồ Chí Minh: *Công văn số 69-CV/BTGDVTU ngày 24/10/2025*
3. Ban Tuyên giáo và Ban Dân vận Thành ủy TP Hồ Chí Minh: *Công văn số 76-CV/BTGDVTU ngày 25/10/2025*.
4. UNESCO. (2010). Road Map for Arts Education. Paris: UNESCO. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000184949>
5. UNESCO. (2003). Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage. <https://ich.unesco.org/en/convention>
6. <https://laodong.vn/van-hoa-giai-tri/nguoi-dung-sau-thanh-cong-cua-phuong-my-chi-o-sing-asia-1541755.lido>
7. <https://nhandan.vn/tang-giay-khen-cho-tac-gia-va-ca-si-quang-ba-ca-khuc-viet-tiep-cau-chuyen-hoa-binh-post878605.html>
8. <https://tienphong.vn/dtap-khong-con-dung-sau-phuong-my-chi-post1767146.tpo>

**VÌ MỘT NỀN ÂM NHẠC DÂN TỘC, TIỀN BỘ, NHÂN VĂN
GÓP PHẦN XÂY DỰNG ĐẤT NƯỚC BƯỚC VÀO KỶ NGUYÊN
MỚI PHÁT TRIỂN NHANH, BỀN VỮNG VÀI HẠNH PHÚC
CỦA NHÂN DÂN**

***NLLPB Nguyễn Quang Trung
Hội Âm nhạc TP. Hồ Chí Minh***

Ngày nay sự phát triển của nền âm nhạc Thành phố và nước nhà đạt được nhiều thành tựu to lớn góp phần quan trọng trong công cuộc xây dựng đất nước phát triển nhanh, bền vững, tự tin bước vào kỷ nguyên hội nhập và cạnh tranh toàn cầu vì sự nghiệp dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh. Tác phẩm âm nhạc luôn phát huy và đề cao tính dân tộc, tiến bộ, nhân văn; ca ngợi tình yêu quê hương đất nước, con người Việt Nam; đấu tranh lên án cái xấu, cái ác, sự biến chất, thoái hóa về nhân cách và đạo đức trong đời sống của một bộ phận xã hội. Hoạt động âm nhạc luôn tự do trong sáng tạo, biểu diễn nghệ thuật với sự đa dạng về nội dung, phong cách sáng tác, phương thức biểu hiện, dấu ấn cá nhân, cá tính sáng tạo được khẳng định. Nhưng gần đây đáng buồn thay, một số nhạc sĩ, ca sĩ trẻ đã đi ngược lại bằng việc sử dụng ngôn ngữ âm nhạc để trút giận, công kích nhau, ngôn ngữ phản cảm, dung tục; cổ xúy việc xử dụng chất cấm, lối sống hoang dã buông thả, phi nhân tính; cổ xúy lối sống tiêu cực, sử dụng chất cấm, bạo lực, hoặc hành vi phạm pháp; phô trương lối sống buông thả, ích kỷ, coi thường các giá trị truyền thống cùng tệ nạn xã hội. Sự kiện ấy tạo vết đen ô nhục trong đời sống âm nhạc gây ảnh hưởng không nhỏ đến một số thanh thiếu niên, công chúng đồng thời ảnh hưởng không nhỏ đến hình ảnh của nghệ sĩ, nhạc sĩ chân chính,... đó là các nhạc sĩ, ca sĩ Jack (Trịnh Trần Phương Tuấn); ca sĩ Pháo; Raper Gducky; CLME Hoàng Tôn; Andree; Hiếu Thứ Hai, Bình Gold,... các sản phẩm âm nhạc đó còn là thể hiện nền tảng văn hóa cá nhân yếu kém, lệch chuẩn xa rời các truyền thống văn hóa, đạo đức tốt đẹp của dân tộc đồng thời còn là thể hiện sự hạn chế trong tiếp cận và nhận thức những vấn đề mới của cuộc sống, có biểu hiện xa lánh lý tưởng xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, chạy theo các đề tài phi đạo đức, phi nhân tính cũng là thể hiện tình trạng nghiệp dư hóa các hoạt động âm nhạc đáng báo động.

Trước thực trạng bức xúc nêu trên toàn thể văn nghệ sĩ, nhạc sĩ Hội Âm nhạc Thành phố cần phải lên tiếng phản bác, đấu tranh với các tác phẩm âm nhạc lệch chuẩn xã hội, vi phạm đạo đức chính là sự cần thiết để bảo vệ môi trường văn học nghệ thuật lành mạnh; các nhạc sĩ, nghệ sĩ tiêu biểu cần sử dụng tầm ảnh hưởng của mình nhằm lan tỏa tác phẩm tích cực, thông điệp âm nhạc nhân văn cao đẹp góp phần định hướng chân, thiện, mỹ trong thưởng thức nghệ thuật

âm nhạc định hướng thẩm mỹ cho công chúng, nhất là giới trẻ với phương châm “đề cao tác phẩm âm nhạc tốt đẹp, đẹp bỏ loại trừ tác phẩm xấu”.

Về phía Hội Âm nhạc Thành phố cần có những mục tiêu giải pháp như sau:

- Tăng cường công tác tuyên truyền, giáo dục đạo đức nghề nghiệp; định hướng sáng tác và biểu diễn đảm bảo tính dân tộc, tiến bộ, nhân văn; đề cao vai trò nghệ sĩ - chiến sĩ, nghệ sĩ - công dân trên lĩnh vực văn học nghệ thuật và đời sống xã hội.

- Tiếp tục đổi mới, tạo điều kiện thuận lợi cho âm nhạc phát triển mạnh mẽ, đa dạng về đề tài, nội dung, thể loại, loại hình, phương pháp sáng tác, sự tìm tòi, thể nghiệm, nâng cao chất lượng toàn diện nền âm nhạc; khuyến khích văn nghệ sĩ tiếp nối truyền thống âm nhạc dân tộc, bám sát thực tiễn của đất nước và cuộc sống của nhân dân; bảo vệ và phát huy những giá trị truyền thống tốt đẹp của dân tộc, tiếp thu tinh hoa văn hóa của nhân loại; sáng tạo, biểu diễn những tác phẩm âm nhạc có giá trị cao về tư tưởng và nghệ thuật góp phần phát triển bền vững đất nước và con người Việt Nam trong thời kỳ mới.

- Xây dựng, phát triển đội ngũ văn nghệ sĩ âm nhạc phát triển toàn diện cả về số lượng, chất lượng và cơ cấu loại hình, có các thế hệ nối tiếp nhau vững chắc, có năng lực sáng tạo phong phú, đa dạng, đoàn kết, gắn bó cùng phát triển trong cộng đồng các dân tộc anh em trên đất nước ta. Tăng cường tổ chức kết nạp hội viên là nhạc sĩ, nghệ sĩ tự do hoạt động trên địa bàn Thành phố có tài năng, năng khiếu âm nhạc. Thường xuyên tổ chức học tập, bồi dưỡng nâng cao chuyên môn, đạo đức nghề nghiệp, đề cao trách nhiệm với xã hội với đất nước.

- Tập trung cho xây dựng môi trường lành mạnh cho “*con người sáng tạo âm nhạc*” và “*con người hưởng thụ âm nhạc*” nhằm bồi đắp, phát huy truyền thống yêu nước, cách mạng, năng động, sáng tạo của Đảng bộ và nhân dân Thành phố. Đưa hội viên, nghệ sĩ tham gia các hoạt động về nguồn, tham quan các thành tựu phát triển của Thành phố và đất nước tạo nguồn cảm hứng sáng tác những tác phẩm có giá trị cao về tư tưởng, nhân văn đáp ứng nhu cầu thưởng thức của các tầng lớp nhân dân; góp phần nuôi dưỡng, bồi đắp nhân cách con người mới tiến bộ, thể hiện các giá trị tinh thần mang nét đặc trưng tốt đẹp của Nhân dân Thành phố Hồ Chí Minh.

- Đẩy mạnh và đổi mới công tác lý luận - phê bình âm nhạc làm nền tảng cho tác giả, tác phẩm; phát hiện sớm những cái hay, cái đẹp về nội dung và hình thức của tác phẩm âm nhạc; hướng dẫn thị hiếu của công chúng thưởng thức nghệ thuật; thường xuyên tạo diễn đàn giữa nhạc sĩ, ca sĩ với công chúng; khích lệ những tìm tòi, sáng tạo và củng cố niềm tin của người sáng tác âm nhạc. Lý luận, phê bình còn phải góp phần xây dựng hệ thống chuẩn mực các giá trị âm nhạc và hệ thống lý luận mỹ học âm nhạc hiện đại đã có nhiều phát triển mới theo thời đại.

Ngày nay, nền âm nhạc Thành phố Hồ Chí Minh và cả nước đang trong giai đoạn phát triển thể hiện sự đa dạng, phong phú trên nhiều lĩnh vực từ thể loại, phương thức, hình thức, giai điệu,... nhằm đáp ứng yêu cầu thưởng thức âm nhạc ngày càng cao của các tầng lớp Nhân dân. Đất nước ta đã hơn nửa thế kỷ xây dựng phát triển trong hòa bình với vị thế ngày càng cao trên trường quốc tế; Nhân dân ta cuộc sống ngày càng tươi đẹp hạnh phúc hơn; đặc biệt, đất nước ta hiện đang bước vào kỷ nguyên mới phát triển nhanh bền vững của đất nước, âm nhạc cần phải tập hợp đội ngũ trí thức, văn nghệ sĩ, khơi dậy khát vọng và tiếp tục phát huy truyền thống của dân tộc trong công cuộc đấu tranh giành độc lập dân tộc, thống nhất đất nước cùng với việc xây dựng nền văn hóa Việt Nam phát triển toàn diện, hướng đến chân, thiện, mỹ càng thấm nhuần sâu sắc tinh thần dân tộc, tiến bộ, nhân văn góp phần vào sự nghiệp dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh. Hơn bao giờ hết, trách nhiệm của các nhạc sĩ, nghệ sĩ và hội viên Hội Âm nhạc Thành phố càng thêm yêu quý truyền thống hành trình âm nhạc trong sự nghiệp Giải phóng dân tộc, thống nhất đất nước, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc; luôn thực thi dân chủ, đoàn kết, cần cù, sáng tạo để tạo ra những tác phẩm âm nhạc có giá trị cao về tư tưởng và nghệ thuật góp phần cùng Đảng bộ, chính quyền và nhân dân xây dựng Thành phố Hồ Chí Minh tiến bộ hội nhập trong không gian phát triển mới, hướng tới mục tiêu *“Vì hạnh phúc của Nhân dân, vì cả nước, cùng cả nước - Thành phố Hồ Chí Minh phát triển nhanh, bền vững, hội nhập và hiện đại, nghĩa tình”*.

**ỦY BAN NHÂN DÂN
THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH
HỘI ÂM NHẠC**

TỌA ĐÀM
“VAI TRÒ, TRÁCH NHIỆM CỦA NGƯỜI HOẠT ĐỘNG
ÂM NHẠC Ở THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH”

Chỉ đạo thực hiện và nội dung:
ThS, Nhạc sĩ Nguyễn Quang Vinh - Chủ tịch
Hội Âm nhạc TP. Hồ Chí Minh.

Chủ trì:
Ban Thường vụ Hội Âm nhạc TP. Hồ Chí Minh.

Biên tập:
- **PGS, TS, NGƯT Nguyễn Thị Mỹ Liêm - Phó Chủ tịch**
Hội Âm nhạc TP. Hồ Chí Minh.
- **Văn phòng Hội Âm nhạc TP. Hồ Chí Minh.**

Thực hiện:
Văn phòng Hội Âm nhạc TP. Hồ Chí Minh.